

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Liiketalouden koulutusohjelma
Laskentatoimi

Marjaana Suokas

Matkatoimistopalvelun ja henkilökuljetuksen arvonlisäveron käsittely kirjanpidossa, Case X

Opinnäytetyö 2018

Tiivistelmä

Marjaana Suokas

Matkatoimistopalvelun ja henkilökuljetuksen arvonlisäveron käsittely
kirjanpidossa, Case X, 50 sivua, 4 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Liiketalouden koulutusohjelma

Laskentatoimi

Opinnäytetyö 2018

Ohjaajat: lehtori Tarja Muikku, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää arvonlisäveron oikeaoppinen käsittely kohdeyrityksen kirjanpidossa. Työssä paneuduttiin kahteen erityiskysymykseen, matkatoimistopalveluiden marginaaliverotusmenettelyyn ja henkilökuljetuksen myyntimaasäännöksiin. Opinnäytetyössä selvitettiin marginaaliverotuksen automatisoinnin mahdollisuudet. Opinnäytetyön tuotoksena laadittiin käytännön opas kohdeyrityksen kirjanpitäjälle.

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena kehittämistehtävänä. Työn teoriaosa muodostuu Verohallinnon ohjeista, Kirjanpitolautakunnan yleisohjeista, hallituksen esityksistä, lakiteksteistä sekä muusta alan kirjallisuudesta ja Internet-lähteistä. Työn empiirisen osan aineisto kerättiin case-yrityksen vuoden 2017 kirjanpidosta havainnoimalla. Kerätyn aineiston pohjalta luotiin kehitysehdotus, joka testattiin testiyrityksen avulla Tikon Kirjanpito -ohjelmistossa.

Opinnäytetyöprosessin aikana huomattiin pieni puute valmismatkojen myyntilaskujen merkinnöissä ja saatiin varmuus erityiskysymysten oikeaoppisesta käsittelystä kirjanpidossa. Marginaaliverotuksen automatisoinnista tehtiin kehitysehdotus. Kehitysidea testattiin ja todettiin toimivaksi Tikon Kirjanpito -ohjelmistossa. Kehitysidean pohjalta tehtiin käytännönläheinen opas arvonlisäverotuksen erityiskysymysten käsittelemisestä kohdeyrityksen kirjanpidossa. Oppaan tarkoituksena on helpottaa ja tehostaa kirjanpitäjän työtä.

Asiasanat: arvonlisäverotus, kirjanpito, henkilökuljetus, matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettely

Abstract

Marjaana Suokas

Handling of value added tax on travel agency services and passenger transports in accounting, Case X, 50 pages, 4 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Faculty of Business Administration Lappeenranta

Degree Programme in Business Administration

Specialisation in Accounting

Bachelor's Thesis 2018

Instructor: Ms Tarja Muikku, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The objective of this thesis was to determine the correct processing of the value added tax on passenger transport and travel agency services in accounting. This thesis focuses on two special issues. The first issue is passenger transport's foreign trade value added taxation. The second issue is how to handle travel agent's margin scheme in accounting. The purpose of the study was also to figure out possibilities of automation of the marginal rate tax. One part of the study was to make a practical guide for an accountant.

The thesis was made as a functional developing task. The information was gathered from directives of the Tax Administration and accounting board, related laws, government proposals and other related literature and Internet sources. Data for this study were collected from the case company's accounts. The development idea was tested in the accounting program by the case company.

During the thesis process, a small defect in invoice details of package tours was noticed, and correct handling of special issues in accounting was confirmed. The development idea was tested and found well designed in practice.

Keywords: value added tax, accounting, passenger transport, travel agent's margin scheme

Sisälllys

1	Johdanto	5
1.1	Taustaa.....	5
1.2	Tavoitteet ja rajaukset.....	6
1.3	Teoreettinen viitekehys	8
1.4	Tutkimusmenetelmä.....	8
2	Arvonlisävero lyhyesti.....	9
2.1	Verovelvollisuus	10
2.2	Yhteisökauppa	12
2.3	Palvelun ulkomaankauppa.....	13
2.4	Arvonlisävero osana oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyä	15
3	Henkilökuljetuspalvelut.....	16
3.1	Suorakuljetus ulkomaille	17
3.2	Matkan keskeytyminen ja matkalipun merkitys	19
4	Matkatoimistopalvelut.....	20
4.1	Matkanjärjestäjä	22
4.2	Matkanvälittäjä	23
4.3	Matkatoimistopalvelu	24
4.3.1	Valmismatka	25
4.3.2	Yksittäiset palvelut.....	26
4.3.3	Itse suoritettavat palvelut.....	27
4.4	Matkatoimistopalvelun myynti- ja verotusmaa	28
5	Marginaaliverotusmenettely	29
5.1	Soveltamisala	30
5.2	Marginaaliveron laskenta.....	30
5.3	Negatiivinen marginaalivero	34
5.4	Tositemerkinnot.....	36
5.5	Marginaalivero kirjanpidossa	36
6	Erityiskysymysten käsittely kohdeyrityksen kirjanpidossa	38
6.1	Henkilökuljetus	38
6.2	Matkojen järjestäminen	39
7	Kehittämissuhteet.....	42
8	Yhteenveto ja oma pohdinta	47
	Kuvat	50
	Taulukot	50
	Lähteet	51

Liitteet

- Liite 1 Käytetyt tilit v. 2017
- Liite 2 Henkilökuljetuksen myyntilasku
- Liite 3 Matkatoimistopalvelun myyntilasku
- Liite 4 Opas kirjanpitäjälle

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä perehdytään palvelujen ulkomaankaupan ja matkatoimistopalvelujen arvonlisäverotuksen erityiskysymyksiin käytännössä. Kysymyksiä tarkastellaan henkilökuljetusta harjoittavan yrityksen näkökulmasta. Työn tavoitteena on helpottaa kirjanpitäjän työtä luomalla opas, jossa kerrotaan käytännönläheisesti edellä mainittujen erityiskysymysten käsittelystä kirjanpidossa.

Tässä luvussa kerrotaan, miksi ja miten kyseinen työ tehdään ja mitkä ovat työn tavoitteet ja rajaukset. Luvut 2–5 muodostavat työn teoriaosuuden, joissa käsitellään lyhyesti Suomen arvonlisäverotusmenettelyä yleisesti, minkä jälkeen paneudutaan henkilökuljetuksen ja matkatoimistopalvelujen erikoissäännöksiin. Opinnäytetyön empiiristä osaa analysoidaan luvussa 6 ja 7. Luvussa 6 analysoidaan kohdeyrityksen vuoden 2017 kirjanpidosta kerättyä aineistoa. Luvussa 7 esitetään testattu kehittämis ehdotus marginaaliveron automatisoinnista Tikon Kirjanpito -ohjelmistossa. Viimeinen luku sisältää yhteenvedon työstä ja omaa pohdintaa sen onnistumisesta.

1.1 Taustaa

Henkilöstökuljetuksessa myyntimaa määrittää palvelun verotusmaan. Myyntimaa määräytyy kuljetuksen lähtö ja saapumismaiden mukaan. Jos kuljetus alkaa ja päättyy Suomessa, on se arvonlisäveronalaista myyntiä. Suomesta suoraan ulkomaille ja ulkomailta suoraan Suomeen suuntautuvat kuljetukset ovat arvonlisäverottomia. Tämä sama säännös koskee niin EU:n sisäisiä kuin myös sen ulkopuolelle suuntautuvia kuljetuksia. Matkan keskeytyminen muista kuin teknillisistä syistä voi muuttaa kuljetuksen verotusta. (Verohallinto 2017 a.) Matkan keskeytymisen määrittäminen luo haasteita arvonlisäverotuksen näkökulmasta. Opinnäytetyössä selvitetään, millaisissa tilanteissa matkan katsotaan katkenneen ja millaisissa tilanteissa matka katsotaan suorakuljetukseksi ulkomaille tai ulkomailta.

Matkatoimistopalvelun myynnistä arvonlisäveroa tilitetään vain syntyvästä voittokatteesta. Tätä arvonlisäverotuksen erityismenettelyä kutsutaan matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettelyksi.

Marginaaliverotusmenettelyn soveltaminen on pakollista kaikille toimijoille, jotka myyvät matkatoimistopalveluita. Matkan myyminen katsotaan matkatoimistopalveluksi, jos matkanjärjestäjä myy omissa nimissään palveluja ja tavaroita, jotka on ostettu toiselta elinkeinonharjoittajalta välittömästi matkustajan hyväksi. Matkanvälittäjät soveltavat marginaaliverotuksen sijaan yleistä arvonlisäverotuksen menettelyä. Myytävän palvelun arvonlisäveron käsittelyyn vaikuttaa palvelun lisäksi toimijan luonne. (Verohallinto 2013.) Opinnäytetyössä selvitetään, mitä eroa on matkanvälittäjällä ja -järjestäjällä, mitkä asiat on otettava huomioon matkatoimistopalvelua määriteltäessä, millaisia erityisiä toimenpiteitä marginaaliverotusmenettely aiheuttaa yrityksen kirjanpidossa ja vaikuttavatko laskumerkinnät arvonlisäveron käyttäytymiseen.

Työ pohjautuu työelämässä havaittuun todelliseen haasteeseen. Kohdeyritys on osakeyhtiömuotoinen mikroyritys, joka suorittaa kuljetuksia kotimaahan, muihin EU-maihin sekä EU:n ulkopuolelle Venäjälle. Yritys toimii myös matkanjärjestäjänä ja on rekisteröitynyt Kilpailu- ja kuluttajaviraston valmismatkaliikerekisteriin matkanjärjestäjäksi.

1.2 Tavoitteet ja rajaukset

Opinnäytetyön päätavoitteena on selvittää henkilökuljetuksen ulkomaankaupan ja matkatoimistopalvelujen arvonlisäveron oikeaoppinen käsittely kirjanpidossa. Tarkoituksena on myös selvittää, voidaanko marginaaliveron käsittelyä automatisoida kirjanpidossa.

Tavoitteeseen pääsemiseksi asetetaan seuraavat avustavat tutkimuskysymykset:

- Kirjataan marginaaliverotuksen alaiset liiketapahtumat tällä hetkellä oikeaoppisesti?
- Voidaanko voittomarginaalin ja marginaaliveron laskentaa automatisoida?
- Onko laskumerkinnöillä vaikutusta matkan keskeytymiseen?

Opinnäytetyöprosessin tavoitteisiin kuuluu myös henkilökohtaisen ammatillisen osaamisen syventäminen ja oppiminen itsenäisen projektin läpiviennistä.

Opinnäytetyö rajataan käsittelemään vain kohdeyritykseen liittyviä arvonlisäverotuksen erityiskysymyksiä. Marginaaliverotusmenettelyistä opinnäytetyössä käsitellään vain matkatoimistopalveluja koskevaa menettelyä. Käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettelystä tuodaan esille vain suurimmat eroavaisuudet kirjanpito-ohjelmiston marginaaliverotuksen automaattisten kirjausten ymmärtämiseksi. Matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettelyyn liittyviä opaspalveluita ei käsitellä opinnäytetyössä, koska kohdeyritys ei järjestä opaspalveluja missään muodossa. Kohdeyrityksen on otettava huomioon ulkomaille suuntautuvien henkilökuljetusten osalta myös muiden maiden arvonlisäverovelvollisuuden säännöksiä. Opinnäytetyössä käsitellään vain Suomen arvonlisäverotusta. Tämä rajausta estää työn laajuuden kasvamisen ja mahdollistaa syvemmän perehtymisen käsiteltävään aiheeseen.

Uusi laki matkapalveluyhdistelmistä astui voimaan 1.7.2018. Kyseinen laki korvasi lähteenä käytetyn valmismatkalain. Opinnäytetyössä käytetään vanhan valmismatkalain mukaisia termejä. Uusi laki koskee tilanteita, joissa on kyse entisen lain mukaisista valmismatkoista. Opinnäytetyön kannalta merkittävin muutos lakien sisällössä on termin valmismatka korvaaminen termillä matkapaketti. Käsite matkapaketti laajenee koskemaan myös sellaisia matkustajan itse kokoamia palveluyhdistelmiä, joissa matkustaja tekee elinkeinonharjoittajan verkkosivujen kautta erilliset sopimukset eri palvelutuottajien kanssa. Myös niin sanotut click through -paketit kuuluvat käsitteen matkapaketti soveltamisalaan. Click through -paketeissa matkapalvelut ostetaan eri elinkeinonharjoittajilta käyttäen toisiinsa kytkettyjä verkkovarausmenettelyjä, joiden ansiosta matkustajan nimi, maksutiedot ja sähköpostiosoite siirtyvät automaattisesti toiselle elinkeinonharjoittajalle. Edellä mainituissa tilanteissa ensimmäisen matkapalvelun myyvä elinkeinonharjoittaja katsotaan matkanjärjestäjäksi. (KKV 2018.) Kohdeyritys ei kuitenkaan myy verkkosivujensa kautta, joten edellä mainittuja click through -paketteja tai itse koottuja palvelupaketteja ei käsitellä opinnäytetyössä tämän enempää.

Opinnäytetyön ulkopuolelle rajataan myös kohdeyrityksen rutiininomaiset liiketapahtumat, jotka eivät liity aikaisemmin mainittuihin arvonlisäverotuksen

erityiskysymyksiin. Työssä ei oteta kantaa muiden kuin kohdeyrityksen käyttämän kirjanpito-ohjelmiston taipumiseen matkatoimistopalvelujen marginaaliveron käsittelyyn. Nämä rajaukset mahdollistavat syvemmän perehtymisen kohdeyrityksen matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettelyyn ja henkilökuljetuksen ulkomaankaupan arvonlisäveron käsittelyyn. Opinnäytetyön tuotoksena tuotetaan opas, jota käyttävät ammatillisen pätevyyden omaavat kirjanpitäjät, joten työssä ei käsitellä kirjanpidon perusteita.

1.3 Teoreettinen viitekehys

Teoreettinen viitekehys muodostuu aiheeseen liittyvistä laista sekä Verohallinnon antamista ohjeistuksista ja kirjanpitolautakunnan antamista lausunnoista.

Tärkein aihetta koskeva laki on arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. Arvonlisäverolaissa määrätään arvonlisäveroon liittyvistä yleissäännöistä ja poikkeustapauksista. Arvonlisäverolain tulkitsemisen helpottamiseksi Verohallinto on tehnyt syventäviä vero-ohjeita. Työn teoreettisen viitekehysten keskeisenä osana ovat matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettelyn ja palvelujen ulkomaankaupan arvonlisäverotuksen syventävät vero-ohjeet. Teoreettista viitekehystä täydentää Verohallinnon ohje laskuvaatimuksista arvonlisäverotuksessa.

Laki valmismatkaliikkeistä muodostaa osansa työn teoreettisesta viitekehyksestä. Kyseisessä laissa määritellään työn osalta tärkeitä käsitteitä kuten matkanjärjestäjä ja -välittäjä.

1.4 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö tehdään toiminnallisena kehittämistehtävänä. Kehittämistehtävä on ongelmalähtöinen, jolloin työssä pyritään vastaamaan jo aikaisemmin havaittuun ongelmaan. Ongelman luovat kuljetus- ja matkatoimistopalveluiden arvonlisäverotuksen erityissäännökset. Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää ja tehostaa kohdeyrityksen kirjanpitäjän työtä työn tuotoksena syntyvän oppaan avulla.

Toiminnallisen opinnäytetyön toteuttaminen ei vaadi välttämättä tutkimuksellisten menetelmien soveltamista. Jos tutkimuksellisia menetelmiä käytetään, tulee määrittelyn perustua tuotteen ja idean toteutustapaan. (Vilkkä & Airaksinen, 2003, 56.)

Laadulliselle tutkimukselle on ominaista tulkita ja ymmärtää tutkittavaa ilmiötä. Laadulliselle tutkimuksen piirteitä ovat tilannesidonnaisuus ja ainutkertaisuus. (Pitkäranta 2014, 27.) Opinnäytetyö tehdään tutkimuksellisella asenteella ja sen aineistonhankinta noudattaa laadullisille tutkimuksille ominaisia piirteitä.

Opinnäytetyössä on paljon tapaustutkimukselle ominaisia piirteitä, vaikka työtä ei toteuteta toimeksiantona. Tapaustutkimuksessa tutkimuksen empiirisessä osassa hankitaan tietoa tietyn tapahtuman tai toiminnan analysointiin (Pitkäranta 2014, 29). Työn empiirisessä osassa hankitaan tietoa havainnoimalla kohdeyrityksen vuoden 2017 kirjanpitoaineistoa. Aineistoa analysoidaan ja vertaillaan Verohallinnon antamien ohjeiden ja kirjanpitolausannon antaman lausunnon mukaiseen käsittelyyn. Tikon Kirjanpito -ohjelmiston ylläpitäjälle lähetetään kysely, jossa selvitetään, taipuuko ohjelmisto matkatoimistopalvelujen voittomarginaalin laskennan automatisointiin. Tikon Kirjanpito -ohjelmiston avulla luodaan ja testataan kehitysehdotus ja sen toimivuus. Kehitysehdotuksen mukaisista kirjauksista tuotetaan käytännönläheiset ohjeet kirjanpitäjälle.

Raportissa esitetään kaikki kohdeyrityksen kirjanpidosta hankittu numeraalinen aineisto satunnaiskertomella kerrottuna. Tällaista aineistoa ovat muun muassa esimerkkilaskut.

2 Arvonlisävero lyhyesti

Tämä luku sisältää yleistä tietoa Suomen arvonlisäverotuksesta. Luvussa käydään läpi arvonlisäverotuksen yleissäännökset, jotka helpottavat myöhemmissä luvuissa esitettävien erityissäännösten ymmärtämistä.

Arvonlisävero on yleinen kulutusvero, jonka kuluttaja maksaa kuluttamistaan tavaroista ja palveluista. Hyödykkeestä maksetaan veroa vaihdannan jokaisessa vaiheessa. Kulutusverolle ominaista on, että se maksetaan siihen valtioon, jossa

kuluttaja sen kuluttaa, eikä maahan, jossa tuote tai palvelu on tuotettu. (Äärilä, Nyrhinen, Hyttinen & Lamppu 2017, 31.)

Arvonlisäverolain ensimmäisessä pykälässä määritellään arvonlisäverotuksen yleinen, aineellinen ja alueellinen soveltamisala. Säännöksen mukaan kaikki Suomessa liiketoiminnan muodossa tapahtuva tavarán ja palvelun myynti on arvonlisäverollista. Kaikki maahantuonti, myös liiketoiminnan ulkopuolinen, on arvonlisäverollista. Näiden lisäksi veroa suoritetaan EU:n sisäisistä yhteisöhankinnoista. (Nieminen, Anttila, Äärilä, & Jokinen 2018.)

Arvonlisävero on välillinen vero. Sen lopulliset maksajat eli kuluttajat eivät tilitä kyseistä veroa, vaan tilitykset valtiolle hoitavat hyödykeitä myyvät yritykset. Veron määrän kertautumisen estämiseksi verovelvollisille yrityksille on myönnetty arvonlisäveron vähennysoikeus. Vähennysoikeus oikeuttaa verovelvollisen vähentämään tilitettävästä arvonlisäveron määrästä tuotantopanosten aiheuttamien ostojen arvonlisäveron. Toisin sanoen vähennysoikeuden avulla, samasta hyödykkeestä ei makseta moninkertaista veroa, vaan hyödykkeen tuottamisesta aiheutuneista kustannuksista maksettava arvonlisävero vähennetään myyntihinnasta. Arvonlisäverolaki säättää monia poikkeuksia myynnin verollisuudesta ja ostojen arvonlisäveron vähennysoikeudesta. (Äärilä ym. 2017, 31; Nieminen, ym. 2018.)

2.1 Verovelvollisuus

Suomessa verovelvollisuutta määrittelee arvonlisäverolain toinen luku. Verovelvollisella on velvollisuus tilittää myynnistä arvonlisävero ja oikeus vähentää vähennysoikeuden alaisista ostoista suoritettu arvonlisävero. (Äärilä ym. 2017, 34.)

Pääsäännön mukaan tavarán tai palvelun myyjä on velvollinen veron suorittamiseen valtiolle. Verovelvollisuus edellyttää, että tavarán tai palvelun myynti tapahtuu liiketoiminnan muodossa. Liiketoiminnan muodon määritelmä puuttuu arvonlisäverolaista. Hallituksen esityksen (HE 88/93) mukaan liiketoimintana pidetään itsenäistä, ansiotarkoituksessa tapahtuvaa, ulospäinsuuntautuvaa ja jatkuvaa toimintaa, johon liittyy tavanomainen yrittäjäriski. Arvonlisädirektiivin mukaan verovelvollisuus käsittää myös jokaisen

itsenäisti liiketoimintaa harjoittavan henkilön. Direktiivin mukaan toiminnan tarkoituksella tai tuloksellisuudella ei ole merkitystä verovelvollisuutta määriteltäessä. (Nieminen ym. 2018.)

Käännetty verovelvollisuus

Palvelujen ulkomaankauppaan liittyy vahvasti käsite käännetty verovelvollisuus. Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan myyntimaan yleissäännöstä soveltaviin palveluihin. Vaikka henkilökuljetuspalvelut ja matkatoimistopalvelut soveltavat yleissäännöstä poikkeavia myyntimaasäännöksiä ja näin ollen eivät sovelleta yleisesti käännetyn verovelvollisuuden menettelyä, on matkatoimistojen tietyissä tilanteissa toimittava käännetyn verovelvollisuusmenettelyn mukaisesti. Tällainen tilanne syntyy, kun matkatoimistopalvelu sisältää yleissäännöksen mukaisia palveluita, jotka on ostettu ulkomaiselta elinkeinonharjoittajalta, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Yleissäännöksen mukaisia palveluita matkatoimistoilla ovat esim. opaspalvelut. (Verohallinto 2013; Verohallinto 2018.) Myös matkojen välittäminen on yleissäännösten alaista palvelua. Välittämisen yhteydessä syntyvään palvelumaksuun sovelletaan käännettyä verovelvollisuutta, jos jäljempänä mainitut kriteerit täyttyvät (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 65).

Ostajan ollessa verovelvollinen myyjän sijaan, puhutaan käännetystä verovelvollisuudesta. Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan usein, jos myyjä on ulkomaalainen. Jotta ulkomaalaisella myyjällä ei ole velvollisuutta rekisteröityä verovelvolliseksi Suomessa ja käännettyä verovelvollisuutta voidaan soveltaa, on monien kriteereiden täyttyttävä. Elinkeinonharjoittajan tulee olla ulkomainen elinkeinonharjoittaja, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa, eikä se ole hakeutunut täällä verovelvolliseksi. Käännetty verovelvollisuus edellyttää ostajan olevan Suomessa arvonlisäverovelvollinen elinkeinonharjoittaja. Toisin sanoen käännettyä verovelvollisuutta ei sovelleta myynteihin, joiden ostaja on yksityishenkilö. (Verohallinto 2014 a.)

Arvonlisäverotuksessa ulkomaalaiseksi määritellään elinkeinonharjoittaja, jonka liiketoiminnan kotipaikka sijaitsee ulkomailla. Kiinteäksi toimipaikaksi katsotaan pysyvä liikepaikka, jossa liiketoimintaa harjoitetaan. Jotta toimipaikka katsotaan

kiinteäksi, täytyy elinkeinonharjoittajalla olla henkilökuntaa tai muita yrityksen määräysvallan alaisia henkilöitä kiinteän toimipaikan sijaintivaltiossa. (Äärilä ym. 2017 118–128.)

Käännettyä verovelvollisuutta sovellettaessa on siitä ilmoitettava laskussa esimerkiksi merkinnällä ”käännetty verovelvollisuus”. Tällöin ostaja suorittaa ostostaan arvonlisäveron. (Verohallinto 2014 a.)

Käännettyä verovelvollisuutta ei voida soveltaa eräiden palvelujen myyntiin, vaikka muut käännetyn verovelvollisuuden kriteerit täyttyisivät. Poikkeuksellisia palveluita ovat: henkilökuljetuspalvelut, elinkeinonharjoittajalle myytävät oikeudet pääsyyn opetus-, tiede-, kulttuuri-, viihde- tai urheilutilaisuuteen, messuille, näyttelyyn tai muuhun vastaavaan. Poikkeuksellista verovelvollisuutta ei sovelleta, jos ostaja on ulkomaalainen, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa, eikä se ole rekisteröitynyt arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Edellä mainituissa tilanteissa myyjä on aina velvollinen rekisteröitymään arvonlisäverovelvolliseksi Suomessa. (Verohallinto 2014 a.)

Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan ulkomaalaiselta ostetun palvelun lisäksi kullan, päästöoikeuksien ja rakennuspalveluiden myyntiin. Yleiseen verovelvollisuuteen liittyy paljon myös muita poikkeuksia. Poikkeukset koskevat esimerkiksi vähäistä liiketoimintaa, sokeita henkilöitä ja vaikeavammaisia yrittäjiä, yleishyödyllisiä yhteisöjä, uskonnollisia yhdyskuntia ja julkisyhteisöjä. (Verohallinto 2014 b.)

2.2 Yhteisökauppa

Kaikki EU:n jäsenmaat soveltavat yhdenmukaista arvonlisäverotusjärjestelmää, muutamaa poikkeusaluetta lukuun ottamatta. Poikkeusalueita ovat muun muassa: Ahvenanmaan maakunta, Gibraltar, Grönlanti, Kanarian saaret, Sam Marino ja Vatikaanivaltio. Arvonlisäverotuksessa poikkeusalueisiin sovelletaan samoja käytänteitä kuin muihin ulkomaihin. Yhteistä arvonlisäverotusjärjestelmää soveltavaa aluetta kutsutaan yhteisöksi. EU:n sisäisissä liiketapahtumissa sovelletaan yhteistä menettelyä, jota kutsutaan yhteisökaupan järjestelmäksi. Yhteisökaupassa noudatetaan määränpäämaaperiaatetta, jossa verot maksetaan maahan, jossa kyseinen tuote

tai palvelu kulutetaan. Kulutusmaaperiaatteesta poiketaan myytäessä tavaraa suoraan kuluttajalle. Tällöin sovelletaan alkuperämaaperiaatetta, jossa vero suoritetaan tavarantoimittajan myyntimaassa. (Nieminen ym. 2018.)

Verovelvollisten välisessä yhteisökaupassa veroja ei makseta valtioiden rajalla kuten ulkomaan kaupassa, vaan ostaja suorittaa arvonlisäveron kotimaansa verotuksessa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että myyjä myy tavarantoimittajan verottomana. Veroton myynti edellyttää sekä tavarantoimittajan olevan toisessa jäsenvaltiossa arvonlisäverovelvollinen että tavarat lähetetään tai kuljetetaan toiseen jäsenvaltioon. Verovelvollinen antaa yhteenvetoilmoituksen kaikista yhteisömyynneistään. (Äärilä ym. 2017, 477.)

Ostaja ilmoittaa yhteisöhankinnoista syntyvät arvonlisäverot Verohallinnolle. Ostajalla on kuitenkin oikeus vähentää hankinnoista suoritettava arvonlisävero. Ostajalle ei siis synny konkreettista veronmaksuvelvoitetta yhteisöhankinnoista. Ostajan on ilmoitettava yhteisöhankinnoista syntyvä suoritettava ja saatava vero oma-aloitteisten verojen ilmoituksella. (Nieminen ym. 2018.)

2.3 Palvelun ulkomaankauppa

Palvelun ja tavarantoimittajan ulkomaankaupan arvonlisäverosäännökset ovat toisistaan poikkeavat. Tämän vuoksi on selvitettävä, onko kyse tavarantoimittajan vai palvelun kaupasta. Arvonlisäverolain mukaan tavaroina pidetään kiinteitä ja irtaimia esineitä sekä energiahyödykkeitä kuten sähköä, lämpöä ja kaasua. Kaiken muun katsotaan olevan palvelua. Irtaimen esineen valmistaminen on palvelua silloin, kun ostaja toimittaa materiaalit myyjälle. Korjaustyön katsotaan olevan tavarantoimittajan myyntiä, jos korjauskustannukset ylittävät tavarantoimittajan entisen arvon. (Verohallinto 2017.)

Palvelun myyjän ja ostajan statukset vaikuttavat palvelun myynnin veron käsittelyyn (Taulukko 1). Tämän takia on tärkeää määritellä, onko ostaja elinkeinonharjoittaja vai kuluttaja. (Verohallinto 2017.)

Palvelu	Myyntimaa elinkeinonharjoittajalle myytäessä	Myyntimaa kuluttajalle myytäessä
---------	--	----------------------------------

Yleissääntö (esim. matkojen välitys)	Ostajan maa	Myyjän maa
Henkilökuljetuspalvelut	Suoritusmaa	Suoritusmaa
Matkatoimistopalvelut	Myyjän maa	Myyjän maa
Ravintola- ja ateriapalvelut	Suoritusmaa	Suoritusmaa

Taulukko 1. Myyntimaan määräytyminen (mukaillen Verohallinto, 2017)

Yleissäännön mukaan elinkeinonharjoittajien väliset myynnit verotetaan ostajan sijaintimaassa ja kuluttajalle tapahtuva myynti verotetaan myyjän sijaintimaassa. Henkilökuljetuspalvelut ja ravintolapalvelut eivät noudata yleissäännöstä, vaan sekä kuluttajalle että elinkeinonharjoittajalle myytäessä kuljetus verotetaan suoritusmaassa. Myöskään matkatoimistopalvelut eivät noudata yleissäännöstä, vaan verotus tapahtuu aina myyjän maassa. (Verohallinto 2017.)

Elinkeinonharjoittajina pidetään kaikkia liikkeen tai ammatinharjoittajia. Määritelmä ei edellytä toiminnan olevan arvonlisäverollista. Elinkeinonharjoittajia koskevaa myyntimaasäännöksiä sovelletaan myös valtioon ja kuntiin, sekä sellaisiin oikeushenkilöihin, jotka ovat merkitty arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Sellaiseen oikeushenkilöön, joka on rekisteröitynyt arvonlisäverovelvolliseksi käännetyn verovelvollisuuden perusteella ulkomaalaiselta tapahtuneen oston vuoksi, sovelletaan kuluttajia koskevia myyntimaasäännöksiä. (Kallio ym. 2017, 385; Verohallinto 2017.)

Elinkeinonharjoittajalle kohdistuvassa palveluiden ulkomaankaupassa sovelletaan pääsäännöstä poikkeavia myyntimaasäännöksiä, jos kyseessä on kiinteistöön kohdistuva palvelu, henkilökuljetus, kuljetusvälineen lyhytaikainen vuokraus, kulttuuri-, viihde tai muuta vastaava palvelu, ateria- tai ravintolapalvelu tai matkatoimistopalvelu. (Verohallinto 2017.)

Kuluttajalle kohdistuvassa palveluiden ulkomaankaupassa sovelletaan poikkeavia säännöksiä elinkeinonharjoittajia koskevien palveluiden lisäksi tavarankuljetuspalveluissa, muissa kuljetukseen liittyvissä palveluissa, irtaimen esineeseen liittyvissä palveluissa, kuljetusvälineen pitkäaikaisessa vuokrauksessa sekä välityspalveluissa. Näiden lisäksi poikkeavaa säännöstä sovelletaan EU:n ulkopuolelle ja ulkopuolelta Suomeen tapahtuvassa

immateriaalipalvelujen, radio-, ja televisiolähetyspalvelujen sekä muiden sähköisten palvelujen myyntiin. (Verohallinto 2017.) Luvussa 3 ja 4 käsitellään tarkemmin henkilöstökuljetuksiin ja matkatoimistopalveluihin liittyviä poikkeussäännöksiä.

2.4 Arvonlisävero osana oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyä

Arvonlisäveron maksamisesta, ilmoittamisesta, määräytymisestä, oikaisemisesta ja muusta verotusmenettelystä sekä muutoksen hakemisesta säädetään sekä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylaissa että arvonlisäverolaissa. Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylakia noudatetaan sellaisissa asioissa, joista ei säädetä arvonlisäverolaissa. (Kallio ym. 2017, 860.)

Oma-aloitteisten verojen ilmoittaminen muuttui merkittävästi vuoden 2017 alussa. Verotili ja kausiveroilmoitus poistuivat käytöstä ja käyttöön otettiin Verohallinnon OmaVero-palvelu. Verokauden arvonlisäveroa koskevat tiedot annetaan sähköisesti OmaVero-palvelussa verotusilmoituksella oma-aloitteisista veroista viimeistään yleisenä eräpäivänä. Verokauden toisen kuukauden 12. päivä toimii ns. yleisenä eräpäivänä. (Kallio ym. 2017, 861.) Esimerkiksi yrityksen tammikuun arvonlisävero on ilmoitettava viimeistään maaliskuun 12. päivänä.

Verokausi on pääsääntöisesti yhden kuukauden. Verovelvollinen voi kuitenkin hakea pidennettyä verokautta, jos sen liikevaihto tai vastaava tuotto on tilikauden aikana oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylaissa säädettyjä raja-arvoja vähäisempi. Pidennetty verokausi voi olla joko neljänneskalenterivuoden tai koko kalenterivuoden mittainen. Verokausi voi olla neljänneskalenterivuoden mittainen, jos liikevaihto tai vastaava tuotto on enintään 100 000 euroa. Koko kalenterivuoden kestävä verokausi on mahdollinen, jos kyseinen tuotto on enintään 30 000 euroa. Pidennetyn verokauden soveltaminen edellyttää hakemuksen lähettämistä Verohallinnolle. (Kallio ym. 2017, 862–863.)

3 Henkilökuljetuspalvelut

Tässä luvussa käsitellään henkilökuljetusta koskevia erikoissäännöksiä. Luvussa määritellään käsite suorakuljetus ulkomaille sekä esitetään havainnollistavia esimerkkejä myyntimaan määräytymisestä.

Henkilökuljetuspalveluiksi katsotaan kaikenlainen henkilökuljetus paikasta toiseen. Henkilökuljetuspalveluun sisältyy aina kuljetusvälineen kuljettaja. Palvelua, jossa vuokrataan pelkkä kuljetusväline ei katsota henkilökuljetuspalveluksi. Henkilökuljetuksen lähtö- ja määränpääpaikka voivat olla samoja. Henkilökuljetus toteutetaan siihen tarkoitetulla kuljetusvälineellä, kuten linja-autolla, junalla, veneellä, lentokoneella tai taksilla. Henkilökuljetuspalveluksi ei katsota hiihtohissitoimintaa tai huvipuistojen kiertoajeluja. (Nieminen ym. 2018.)

Kuten edellisessä luvussa mainittiin, henkilökuljetuksiin sovelletaan arvonlisäverotuksen pääsäännöstä poikkeavaa myyntimaasäännöstä. Kyseinen säännös koskee sekä elinkeinonharjoittajia että kuluttajia. Henkilökuljetuksen myyntimaa määrää kuljetuksen verokohtelun. Myyntimaan katsotaan olevan maa, jossa kuljetus tapahtuu. Arvonlisäverolain 68 §:n mukaan *henkilökuljetuspalvelu on myyty Suomessa, jos se suoritetaan täällä*. Toisin sanoen, jos henkilökuljetus suoritetaan Suomessa, verotetaan se myös täällä, huolimatta siitä mihin maahan ostaja ja myyjä sijoittuvat. Suomessa tapahtuviin henkilökuljetusten myynteihin sovelletaan 10 %:n alennettua verokantaa. (Kallio ym. 2017, 397; Äärelä ym. 2017, 539.)

Arvonlisäverodirektiivin mukaan henkilökuljetuksiin ei sovelleta käännettä verovelvollisuutta, minkä vuoksi arvonlisäverovelvollisen on sovellettava kuljetukseen myyntivaltion arvonlisäverolainsäädäntöä. Tämä tarkoittaa, että EU:n jäsenvaltioihin kuuluvan ulkomaalaisen myyjän on pääsääntöisesti rekisteröidyttävä myyntimaassa arvonlisäverovelvolliseksi. (Äärelä ym. 2017, 541.)

Esimerkiksi:

Ruotsalainen elinkeinonharjoittaja myy Suomen sisäisen bussikuljetuksen Turusta Helsinkiin suomalaiselle elinkeinonharjoittajalle. Matkan katsotaan siis alkavan ja päättyvän Suomessa. Koska henkilökuljetuspalveluihin ei sovelleta käännettyä verovelvollisuutta, on ruotsalaisen elinkeinonharjoittajan ilmoittauduttava arvonlisäverovelvollisten rekisteriin Suomessa, sisällytettävä myyntihintaan Suomen arvonlisävero ja ilmoitettava myynti oma-aloitteisten verojen ilmoituksella.

3.1 Suorakuljetus ulkomaille

Suorakuljetus Suomesta ulkomaille tai ulkomailta Suomeen on veroton. Verottomuudesta säädetään arvonlisäverolain 71 §:ssä. Säännöksessä ulkomailta tarkoitetaan sekä EU:n ulkopuolisia että EU:n sisäisiä jäsenvaltioita. (Verohallinto 2017.)

Saman kuljetusliikkeen myymä kuljetuspalvelu viimeiseltä kuljetussopimuksen mukaiselta Suomessa sijaitsevalta lähtöpaikkakunnalta katsotaan suorakuljetuksi ulkomaille. Suorakuljetukseksi ulkomailta Suomeen katsotaan saman kuljetusliikkeen myymä kuljetus ensimmäiseen kuljetussopimuksen mukaiseen määränpääpaikkaan Suomessa. Suorakuljetus voidaan suorittaa monella kulkuvälineellä ilman matkan katkeamista. (Verohallinto 2017; Äärelä ym. 2017, 539–540.)

Esimerkiksi:

Henkilö X ostaa Kuljetusliike A:lta meno-paluukuljetuksen Tampereelta Helsinkiin ja siitä edelleen Pariisiin. Tampereen ja Helsingin välinen kuljetus suoritetaan bussilla ja Helsingin ja Pariisin välinen kuljetus tapahtuu lentäen. Henkilö X haluaa menomatallaan viettää vuorokauden Helsingissä kylpylähotellissa, joten lento Pariisiin lähtee vasta seuraavana päivänä. Paluumatkalla Henkilö X lentää Helsinkiin, josta matka jatkaa katkeamattomana bussilla Tampereella. Menomatkan katsotaan katkenneen Helsingissä yöpymisen takia, joten Helsingin ja Tampereen välisen matkalipunhintaa sisältää arvonlisäveron. Helsingin katsotaan olevan viimeinen kuljetussopimuksen mukainen Suomessa sijaitseva lähtöpaikkakunta, joten lento Helsingistä Pariisiin on veroton. Paluumatkalla matkan ei katsota keskeytyvän, joten ensimmäinen kuljetussopimuksen

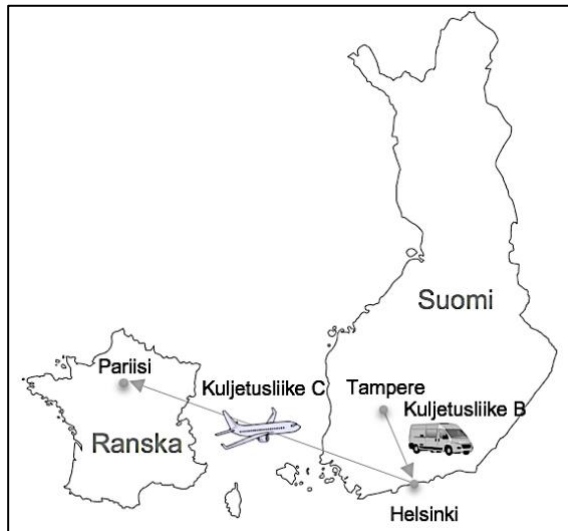
mukainen määränpääpaikka Suomessa on Tampere. Kyseessä on suorakuljetus ulkomailta Suomeen, joten Henkilö X maksaa sekä lennosta että bussikuljetuksesta verottoman hinnan.

Suorakuljetuksi ulkomailla katsotaan myös tilanteet, joissa kuljetuksen lähtö- ja määränpääpaikat ovat Suomen ulkopuolella. Myös meno-paluumatkat ulkomaille katsotaan toteutuvan suoraan ulkomaille ja ulkomailta, joten kuljetus on verotonta. (Äärelä ym. 2017, 539–540.)

Suorakuljetuksen myyjä voi hankkia koko kuljetuspalvelun tai osan siitä toiselta elinkeinonharjoittajalta. Alihankinta ei muuta matkustajan lopullisen matkan verotuskäsittelyä, jos matkustaja on sopinut suorakuljetuksen myyjän kanssa katkeamattoman matkan Suomesta ulkomaille tai toisin päin. Suorakuljetuksen kriteereiden täytyessä matka on kokonaisuudessaan veroton. Jokaisen kuljetusyrityksen on ratkaistava oman myyntinsä verotuskäsittely tekemänsä kuljetussopimuksen perusteella. (Verohallinto 2017.)

Esimerkiksi:

Henkilö X ostaa kuljetusliike A:lta kuljetuksen Tampereelta Pariisiin (Kuva 1). Kuljetusliike A hankkii Tampereen ja Helsingin välisen kuljetuksen alihankintana kuljetusliike B:ltä ja Helsingin ja Pariisin välisen kuljetuksen kuljetusliike C:ltä. Kuljetusliike A myy kuljetukset Tampereelta Pariisiin samalla matkalipulla, joten myynti on veroton ja Henkilö X:n matkalippuun ei sisälly veroja. Kuljetusliike A maksaa kuitenkin verollisen hinnan Kuljetusliike B:n myymästä kotimaan kuljetuksesta ja verottoman hinnan Kuljetusliike C:n myymästä suorakuljetuksesta ulkomaille. (Verohallinto 2017.)

Kuva 1. Esimerkki suorakuljetuksesta ulkomaille

Esimerkin mukaisessa tilanteessa kyseessä on veroton suorakuljetusulkomaille, koska matkustaja on solminut myyjän kanssa katkeamattoman kuljetuksen ulkomaille. Jos matkustaja hankkii kuljetukset suoraan Kuljetusliike B:ltä ja C:ltä, kyseessä ei ole enää katkeamaton matka ulkomaille, koska kuljetukset ovat eri matkalipuilla. Kuljetusliikkeet katsovat verokohtelun omien lähtö ja määränpääpaikkojen mukaan. Matkustaja maksaa Kuljetusliike B:n myymästä kuljetuksesta arvonlisäverollinen hinta, koska kuljetus katsotaan kotimaan sisäiseksi kuljetukseksi. Kuljetusliike C:n kuljetus ulkomaille on edelleen verotonta.

3.2 Matkan keskeytyminen ja matkalipun merkitys

Matkalipun lähtö- ja määräpaikkaa pidetään normaalisti matkan viimeisenä lähtöpaikkana ja ensimmäisenä määräpaikkana. Jos matkalipussa esitetty matka keskeytyy muusta kuin teknisestä syystä, matkalipun lähtö- ja määräpaikka eivät enää määrittele matkan verokohtelua. Tällaisessa tilanteessa matkan keskeytymispaikka voi katkaista suorakuljetuksen. Keskeytymispaikasta voi tulla uusi matkan viimeinen lähtöpaikka tai ensimmäinen määräpaikka, joka tulee huomioida suorakuljetuksen verotonta osuutta ratkaistaessa. (Nieminen ym. 2018.)

Kuljetusaikatauluista johtuvat välttämättömät yöpymiset eivät katkaise suorakuljetusta. Myöskään sääolosuhteista tai teknisistä syistä kuten

kulkuvälineisiin ilmenneet viat eivät muuta matkaa verolliseksi. (Verohallinto 2017.)

Jos henkilökuljetuspalvelun myyjä antaa kaksi erillistä matkalippua matkustajalle ja vain toinen näistä on kotimaan sisäinen, on kotimaan sisäinen matka verollinen. Jos matkat ovat samalla matkalipulla, koko matkaa käsitellään suoramatkana ulkomaille ja näin ollen matka on kokonaisuudessaan veroton. (Äärelä ym. 2017, 541.)

Kyseistä myyntimaasäännöstä ei voida soveltaa sellaisenaan matkatoimistopalveluihin liittyvään henkilökuljetukseen (Nieminen ym. 2018). Matkatoimistopalveluita ja niihin liittyvää henkilökuljetusta käsitellään luvussa 4.

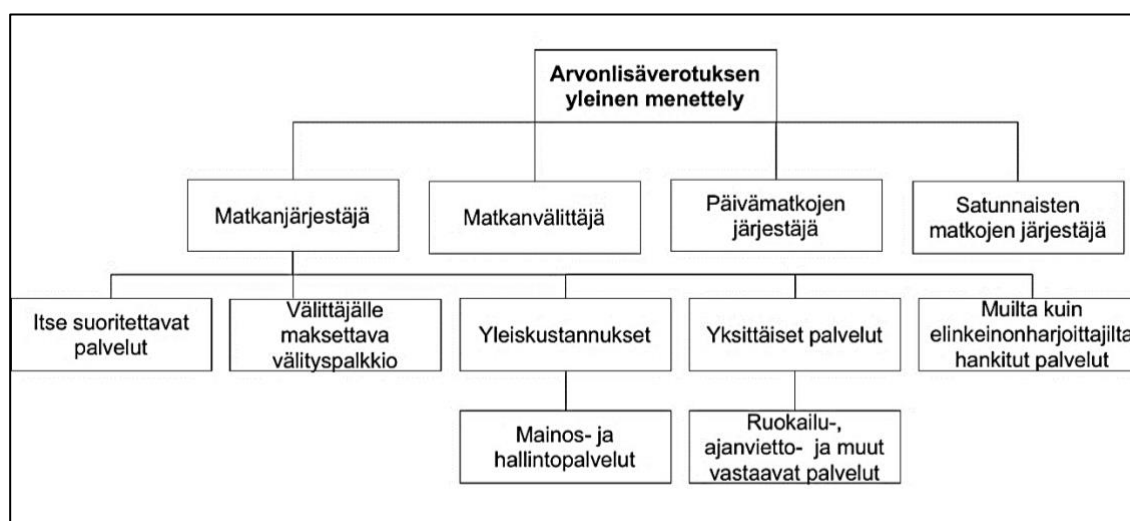
4 Matkatoimistopalvelut

Matkatoimistopalveluiden arvonlisäverotus on monimutkaista. Palvelujen sijoittuminen useamman valtion alueelle, useiden eri verokantojen sisältyminen samaan palvelupakettiin sekä osaksi itse suoritettavan että osaksi alihankittavan palvelun yhdistäminen samaan palvelupakettiin aiheuttaa haasteita arvonlisäveron käsittelyyn. Tässä luvussa selvitetään mitkä asiat vaikuttavat matkatoimistopalveluiden arvonlisäverotukseen ja määritellään matkatoimistopalveluiden keskeisimmät käsitteet.

Myytävien palvelujen arvonlisäveron käsittely vaihtelee myyntitavan ja palvelun luonteen mukaan (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 12). Noudatettavaan säännöksiin vaikuttaa toimiiko myyjä matkan välittäjänä vai järjestäjänä. Arvonlisäverotuksen kannalta ei ole merkitystä onko yritys rekisteröitynyt Kilpailu- ja kuluttajaviraston valmismatkaliikerekisteriin sekä matkanjärjestäjäksi että välittäjäksi. Matkatoimiston tai muun matkoja välittävän toimijan on arvioitava statustaan jokaisen myynnin yhteydessä. (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 102.)

Noudatettavaan säännöksiin vaikuttaa myös onko myytävä palvelu arvonlisäverolain mukainen matkatoimistopalvelu tai valmismatka, tapahtuuko myynti myyjän omissa nimissä ja onko myyjä hankkinut palvelun toiselta

elinkeinonharjoittajalta välittömästi matkustajan hyväksi (Verohallinto 2013). Arvonlisäverolain (AVL 1501/1993, 80 §) mukaan matkanjärjestäjän, joka myy muilta elinkeinonharjoittajilta ostamia palveluita suoraan matkustajan hyväksi, on tilitettävä veroa voittomarginaalistaan. Kyseistä arvonlisäverotuksen erityismenettelyä kutsutaan matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyksi ja sitä käsitellään tarkemmin luvussa viisi. Sekä matkanjärjestäjät että matkan välittäjät soveltavat tietyissä tapauksissa arvonlisäverotuksen yleistä menettelyä (Kuva 2).

Kuva 2. Arvonlisäverotuksen yleinen menettely

Matkatoimistojen erityismenettelyn soveltamisalan ulkopuolelle kuuluvat kaikki matkanjärjestäjän itse suorittamat palvelut, välitystoiminta, satunnaisen yhden tai kahden matkan järjestävän palvelut, pelkkiä päivämatkoja järjestävän palvelut sekä matkanjärjestäjän muilta kuin toiselta elinkeinonharjoittajalta hankitut palvelut. Matkanjärjestäjän ostamia mainos- ja hallintopalveluita tai matkan välittäjälle maksettua välityspalkkiota ei katsota välittömästi matkustajan hyväksi luovutetuksi. Kaikkiin edellä mainittuihin yhteisön alueella tapahtuviin palveluihin sovelletaan arvonlisäverotuksen yleissäännöksiä. Yhteisöalueen ulkopuolella suoritettavan palvelun myynti on Suomessa verotonta, eikä siihen sovelleta marginaaliverotusmenettelyä. (Äärelä ym. 2017, 742–743.)

4.1 Matkanjärjestäjä

Arvonlisäverolaissa ei määritellä matkanjärjestäjä käsitettä. Matkanjärjestäjän käsite määritellään matkatoimistoja koskevassa lainsäädännössä. Valmismatkaliikelaissa (939/2008, 3 §) ja valmismatkalaissa (1079/1994, 3 §) määritellään matkanjärjestäjä seuraavasti: *Matkanjärjestäjällä tarkoitetaan sitä, joka suunnittelee ja toteuttaa valmismatkoja sekä tarjoaa niitä joko itse tai muun elinkeinonharjoittajan välityksellä taikka joka omaan lukuunsa tarjoaa toisen järjestämiä valmismatkoja.* Valmismatkalain mukaan matkanjärjestäjiksi katsotaan vain sellaiset toimijat, jotka tarjoavat matkan järjestämiseen liittyviä palveluita muutoin kuin satunnaisesti ja joiden tarjoamat matkat kestävät yli 24 tuntia tai sisältävät majoituksen yön aikana (Verohallinto 2013).

Omaan lukuun toimiminen on yksi matkanjärjestäjänä tapahtuvan palvelun myynnin keskeisimmistä tunnusmerkeistä. Se on yksi järjestys- ja välitystoiminnan erottavista piirteistä. (Nieminen ym. 2018.)

Edellä mainitun valmismatkaliikelain ja valmismatkalain mukaiset matkanjärjestäjät merkitään Kilpailu- ja Kuluttajaviraston ylläpitämään valmismatkaliikerekisteriin. Valmismatkaliikerekisterissä olevat katsotaan arvonlisäverolain tarkoittamiksi matkanjärjestäjiksi. Arvonlisäverolain tarkoittamiksi matkanjärjestäjiksi katsotaan tämän lisäksi kaikki muut matkatoimistopalveluja myyvät elinkeinonharjoittajat. Myös kaikki sellaiset toimijat, jotka myyvät valmismatkoiksi luokiteltavia palvelukokonaisuuksia, katsotaan arvonlisäverolain tarkoittamiksi matkanjärjestäjiksi. (Kallio ym. 2017, 548; Verohallinto 2013.) Käsite valmismatka määritellään luvussa 4.3.1.

Esimerkiksi:

Kuljetusalan yritys myy asiakkailleen palvelukokonaisuuksia. Palvelukokonaisuuteen kuuluu kuljetusyrityksen itse suoritettava kuljetus, toiselta elinkeinonharjoittajalta hankittava majoitus ja konserttiliput. Palvelukokonaisuus myydään kuljetusyrityksen itsemääräämään hintaan. Kuljetusalan yritys on arvonlisäverolain tarkoittama matkanjärjestäjä.

Pelkkien päivämatojen myyminen ei tee palvelun myyjästä arvonlisäverolain mukaista matkanjärjestäjää. Jos kuitenkin kyseinen toimija myy myös arvonlisäverolain mukaisia matkatoimistopalveluja, pidetään toimijaa matkanjärjestäjänä myös päivämatoja myytäessä. (Verohallinto 2013.)

Esimerkiksi:

Jos kuljetusalan yritys myy asiakkailleen ainoastaan kuljetuksia sekä palvelukokonaisuuksia, jotka eivät sisällä majoitusta yön yli, ei yritys ole arvonlisäverolain tarkoittama matkanjärjestäjä.

Jos edellä mainittu kuljetusalan yritys myy myös yön yli kestäviä palvelukokonaisuuksia, katsotaan yritys arvonlisäverolain tarkoittamaksi matkanjärjestäjäksi myös päivämatojen osalta.

Arvonlisäverolain tarkoittamaksi matkanjärjestäjäksi katsotaan myös matkanjärjestäjä, joka myy omaan lukuunsa toisilta matkanjärjestäjiltä hankkimia palvelukokonaisuuksia (Verohallinto 2013).

4.2 Matkanvälittäjä

Matkanvälittäjäksi katsotaan toimija, joka myy palveluita toisen nimissä ja lukuun (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 58). Välitystoiminnassa ei ole kyse matkatoimistopalvelun myynnistä, eikä siihen sovelleta matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettelyä (Verohallinto 2013).

Sillä onko kyseinen toimija rekisteröitynyt valmismatkaliikerekisteriin matkan välittäjinä tai matkan järjestäjinä, ei ole merkitystä välitysperiaatteen arvioinnissa. Toimijan tulee arvioida välitystoiminnan kriteereiden täyttymistä tapauskohtaisesti. Välitystoiminnalle ominaista ovat muun muassa seuraavat piirteet: palvelu myydään ostajalle palvelun suorittajan eikä välittäjän määräämällä hinnalla, asiakas tietää kuka palvelun todellinen suorittaja on ja palvelun sisällöstä vastaa palvelun suorittaja eikä välittäjä. Kaikkien ominaispiirteiden ei tarvitse täytyä, jotta palvelun luonne vastaa välitystoiminnan luonnetta. Laskusta tulee kuitenkin aina ilmetä palvelun todellinen suorittaja. (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 61; Verohallinto 2013.)

Jos myynnin katsotaan tapahtuneen Suomessa, välittäjä suorittaa arvonlisäveroa saadusta palvelupalkkiosta. Palvelupalkkion verotukseen sovelletaan arvonlisäverotuksen yleistä verokantaa. (Verohallinto 2013.)

Esimerkiksi:

Kuljetusalan yritys on tehnyt sopimuksen hotelliketjun kanssa. Kuljetusyritys saa majoituksen välittämisestä hotelliketjulta sopimuksen mukaisen provision. Kuljetusyritys välittää majoituksen hotelliketjun määräämään hintaan, mutta laskuttaa sen itse asiakkaalta. Laskussa ilmenee majoituksen myyjä, myyjän veloittama hinta ja kuljetusyrityksen perimä palkkio. Koska laskusta ilmenee palvelun todellinen suorittaja eikä kuljetusyritys vastaa mistään majoitukseen liittyvistä ehdoista, vastaa palvelun luonne välitystoimintaa.

Jos edellä olevasta esimerkistä poiketen kuljetusyritys myy majoituksen omaan lukuunsa itsemääräämällään hinnalla, katsotaan palvelun luonteen vastaavan matkanjärjestämistä eikä välitystoimintaa.

4.3 Matkatoimistopalvelu

Arvonlisäverolain (AVL 1993) mukaan matkatoimistopalveluksi katsotaan sellainen myynti, jossa matkanjärjestäjä myy omissa nimissään muilta elinkeinonharjoittajilta välittömästi matkustajan hyväksi ostamiaan palveluita ja tavaroita. Matkatoimistopalveluksi ei siis katsota matkojen välitystä.

Välittömästi matkustajan hyväksi luovutetuiksi palveluiksi katsotaan esimerkiksi kuljetus-, majoitus-, ateriat-, opas- ja viihdepalvelut, jotka tulevat matkustajan käyttöön (Nieminen ym. 2018).

Seuraavien kriteereiden on täyttyvä, jotta palvelu katsotaan matkatoimistopalveluksi:

1. palvelu on matkan järjestämiseen liittyvä palvelu, kuten valmismatka tai joissakin tapauksissa yksittäinen kuljetus- tai majoituspalvelu,
2. matkanjärjestäjä myy palvelua omissa nimissään,
3. kyseessä ei ole matkanjärjestäjän itse suoritettava palvelu,

4. matkanjärjestäjä ostaa palvelun elinkeinonharjoittajan asemassa olevalta myyjältä edelleen myytäväksi,
5. matkanjärjestäjä ostaa palvelun välittömästi matkustajan hyväksi.

Jotta kyse on matkan järjestäjän myymästä matkatoimistopalvelusta, on kaikkien edellä mainittujen kriteereiden täyttyvä. (Verohallinto 2013.)

Matkatoimistojen harjoittama niin sanottu normaali liiketoiminta katsotaan useimmiten matkatoimistopalveluksi. Tällöin matkatoimisto ostaa palvelut kuten majoituksen ja lennot toiselta elinkeinonharjoittajalta ja myy ne omissa nimissään ja itsemääräämillään hinnoilla asiakkaalleen.

Esimerkiksi:

Arvonlisäverolain mukainen matkanjärjestäjä myy asiakkaalleen palvelukokonaisuuden, joka pitää sisällään kuljetuksen, majoitukset ja ateriat. Palvelut ostetaan toisilta elinkeinonharjoittajilta ja myydään itsemäärättyyn pakettihintaan. Palvelupaketti katsotaan kokonaisuudessaan matkatoimistopalveluksi, johon sovelletaan matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettelyä.

4.3.1 Valmismatka

Valmismatkalaki (VML 1079/1997, 2 §) määrittelee valmismatkan tarkoittavan etukäteen järjestettyä yhdistettyyn hintaan tarjottua palvelusten yhdistelmää. Valmismatkaan sisältyy vähintään kuljetus sekä majoitus; tai kuljetus tai majoitus ja sen lisäksi jokin muu kokonaisuuden kannalta olennainen matkailupalvelus. Valmismatkojen alihankintojen osalta sovelletaan marginaaliverotusmenettelyä. Tämän takia arvonlisäverotuksen erityisjärjestelmää joutuvat soveltamaan joissakin tapauksissa myös kuljetusliikkeet ja hotellit. (Verohallinto 2013.)

Esimerkiksi:

Kuljetusyritys myy asiakkaalleen matkapaketin, johon kuuluu edestakaiset kuljetukset Imatralta Helsinkiin sekä majoitus Helsingissä. Majoituksen yritys hankkii toiselta elinkeinonharjoittajalta, mutta kuljetuksen se suorittaa itse. Palvelut myydään kuljetusyrityksen määräämään yhdistettyyn hintaan, joten

kyseessä on valmismatka. Palvelun myyntiin sovelletaan marginaaliverotusmenettelyä. Koska kuljetus suoritetaan itse, sovelletaan siihen arvonlisäverotuksen yleisiä säännöksiä marginaaliverotusmenettelyn sijaan. Itse suoritettavien palveluiden arvonlisäveron käsittelystä kerrotaan lisää luvussa 4.3.3.

Lentoyhtiö myy asiakkaalleen edestakaisen kuljetuksen, joka sisältää lennon sekä bussikuljetuksen lentokentältä hotellille. Bussikuljetuksen lentoyhtiö ostaa toiselta elinkeinonharjoittajalta ja lennon se suorittaa itse. Kyseessä ei ole valmismatka, koska lentoyhtiö myy vain kuljetuksen kohteeseen, eikä tämän lisäksi muuta kokonaisuuden kannalta olennaista matkailupalvelua. (Verohallinto 2013.)

Edellä mainitun esimerkin lentoyhtiön ei katsota olevan arvonlisäverolain mukainen matkanjärjestäjä, ellei se myy kuljetuspalveluiden lisäksi myös valmismatkoja. Jos lentoyhtiö katsotaan matkanjärjestäjäksi, muuttuu arvonlisäveron käsittely. Seuraavassa luvussa perehdytään yksittäisten kuljetusten arvonlisäveron käsittelyyn.

4.3.2 Yksittäiset palvelut

Yksittäisten palvelujen myynnillä tarkoitetaan muilta elinkeinonharjoittajilta ostettujen palveluiden myyntiä, joita ei myydä osana valmismatkaa. Yksittäisen palvelun veron käsittelyyn vaikuttaa palvelun luonne ja se kuka palvelua myy. Yksittäiset palvelut voidaan jakaa ruokailu-, ajanvietto- ja muihin vastaaviin palveluihin sekä kuljetus- ja majoituspalveluihin. (Nieminen ym. 2018; Verohallinto 2013.)

Yksittäisiin ruokailu-, ajanvietto- ja muihin vastaaviin palveluihin ei sovelleta matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyä vaan arvonlisäverotuksen yleissäännöksiä. Yksittäisen kuljetus- ja majoituspalvelun myynnin veron käsittelyyn vaikuttaa kuka palvelua myy. Aikaisemmin määritellyn matkanjärjestäjän myydessä yksittäisiä kuljetus- tai majoituspalveluita sovelletaan myyntiin matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyä. Jos myyjänä toimii muu kuin arvonlisäverolain tarkoittama matkanjärjestäjä, myyntiin

ei sovelleta matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyä. (Nieminen ym. 2018; Verohallinto 2013.)

Esimerkiksi:

Lentoyhtiö myy asiakkaalleen kuljetuksen, joka sisältää itse suoritettavan lennon sekä toiselta elinkeinonharjoittajalta hankitun bussikuljetuksen lentokentältä hotellille. Palvelun myyntiin sovellettava verotusmenettely määräytyy sen mukaan, katsotaanko lentoyhtiö arvonlisäverolain mukaiseksi matkanjärjestäjäksi.

Jos lentoyhtiön liikevaihto koostuu kuljetusmyynnin lisäksi myös valmismatkamyynnistä, katsotaan lentoyhtiö matkanjärjestäjäksi, jolloin myös yksittäisen kuljetuksen myyntiin sovelletaan matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyä. Lentoyhtiötä ei katsota matkanjärjestäjäksi, jos se myy pelkästään kuljetuspalveluja, eikä lainkaan valmismatkoja. Tällöin yksittäisen kuljetuksen myyntiin sovelletaan arvonlisäverotuksen yleistä menettelyä.

4.3.3 Itse suoritettavat palvelut

Matkanjärjestäjä voi suorittaa itse osan matkakokonaisuuteen sisältyvistä palveluista. Itse suoritettu palvelu voi olla esimerkiksi henkilökuljetusta, viisumin hankintaa tai opaspalvelua. Matkanjärjestäjän itse suorittamia palveluja ei katsota osaksi matkatoimistopalvelua, eikä niihin sovelleta matkatoimistopalvelujen erikoisverotusmenettelyä, vaikka kyseinen palvelu sisältyisi matkustajalle myytävään matkakokonaisuuteen. (Äärilä ym. 2017, 747–748.)

Itse suoritettuihin palveluihin sovelletaan arvonlisäverotuksen yleisiä myyntimaasäännöksiä. Tämä tarkoittaa, että itse suoritettu palvelu verotetaan Suomessa, jos myyntimaasäännösten mukaan se suoritetaan täällä, vaikka palveluun liittyvä matka suoritettaisiin yhteisön ulkopuolelle. Jos itse suoritettu palvelu suoritetaan Suomen ulkopuolella, on matkanjärjestäjän selvítettävä velvollisuutensa rekisteröityä verovelvolliseksi kyseisessä maassa. (Äärilä ym. 2017, 747–748.)

KHO:n päätöksen (1998/2243) mukaan matkatoimistopalveluihin liittyviin itse suoritettuihin kuljetuksiin ei sovelleta sellaisenaan henkilökuljetuksen myyntimaasäännöksiä. Jos matkanjärjestäjä suorittaa itse osan ulkomaan suorakuljetuksesta kokonaan Suomen sisällä, katsotaan Suomen sisäinen kuljetus myydyksi Suomessa. Tällöin itse suoritetusta Suomen sisäisestä matkasta suoritetaan arvonlisävero Suomeen. (Nieminen ym. 2018.)

KHO on antanut aiheeseen liittyvän päätöksen (1998/2243) yhtiölle, joka on järjestänyt valmismatkoja Tallinnaan. Valmismatkaan on kuulunut edestakaiset kuljetukset kaupungista X Helsingin laivasatamaan, laivakuljetukset Tallinnaan ja takaisin sekä edestakaiset linja-autokuljetukset Tallinnan satamasta hotellille. Laivamatkat ja Tallinnassa tapahtuvat kuljetukset yhtiö on hankkinut toiselta elinkeinonharjoittajalta ja myynyt ne omissa nimissään asiakkailleen. Suomessa tapahtuvan linja-autokuljetuksen yhtiö on suorittanut itse. Koska kyseessä on ollut kokonaan Suomessa tapahtuva itse suoritettava valmismatkaan sisältyvä kuljetus, on siitä tullut suorittaa arvonlisävero Suomeen. (Nieminen ym. 2018.)

4.4 Matkatoimistopalvelun myynti- ja verotusmaa

Arvonlisäverolain (AVL 1993/1501, 69 g §) mukaan matkatoimistopalvelun katsotaan myydyksi Suomessa, jos palvelu luovutetaan täällä sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta tai jos myyjän liiketoiminnan kotipaikka sijaitsee Suomessa.

Yhteisömaiden ulkopuolella välittömästi matkustajan hyväksi luovutettavien palveluiden myynti katsotaan verottomaksi, vaikka palvelun katsottaisi myydyksi Suomessa. Jos samaan matkatoimistopalveluun sisältyy sekä yhteisön alueella että yhteisön ulkopuolella matkustajalle luovutettavia palveluita, täytyy nämä erotella toisistaan. Matkatoimistojen erikoisverotusmenettelyä toisin sanoen marginaaliverotusmenettelyä sovelletaan vain yhteisön sisällä luovutettaviin palveluihin. (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 111.)

5 Marginaaliverotusmenettely

Tässä luvussa perehdytään matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyyn. Luvussa kerrotaan kuinka voittomarginaali ja siitä tilitettävä vero lasketaan, millaisia laskumerkintöjä marginaaliverotusmenettely aiheuttaa ja kuinka marginaaliveroa tulisi käsitellä kirjanpidossa.

Marginaaliverotusmenettelyssä tiettyä palvelua tai tuotetta myyvän verovelvollisen veron peruste on voittomarginaali ilman arvonlisäveroa. Marginaaliverotusmenettelyä sovelletaan yhteisön alueella tapahtuvaan matkatoimistopalvelujen myyntiin. Matkatoimistopalveluiden marginaaliverotusmenettely perustuu EU:n kuudennen arvonlisäverodirektiivin 26 artiklaan. Suomen arvonlisäverolakiin on sisällytetty direktiiviä koskevat säännökset. Tämän lisäksi käytetyn tavaran ja taide-, keräily- ja antiikkiesineiden jälleenmyyntiin voidaan soveltaa marginaaliverotusmenettelyä. (Kallio ym. 2017, 531–547.) Nämä kaksi menettelyä ovat eriäväiset. Tässä opinnäytetyössä käsitellään vain matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettelyä, jota kutsutaan tästä eteenpäin pelkäksi marginaaliverotusmenettelyksi.

Marginaaliverotusmenettelyn tarkoituksena on yksinkertaistaa matkatoimistopalveluja koskevaa arvonlisäveron käsittelyä. Eryisimenetelmän tavoitteena on varmistaa jokaisen matkapakettiin kuuluvan palvelun verottaminen siinä jäsenvaltiossa, jossa palvelu suoritetaan. Menettelyllä varmistetaan myös matkatoimiston tuoton verottaminen sen sijainti valtiossa. Matkatoimistopalvelun hankinnat voivat sisältää monia verokantoja, mutta myynnistä suoritettavan marginaaliveron verokanta on aina yleisen verokannan mukainen. Yleinen verokanta on tällä hetkellä 24 %. Matkatoimistopalvelujen erityismenettelyn soveltamisalan käytännön rajausta koetaan vaikeaksi selkeiden määritelmien ja linjausten puutteellisuuden vuoksi. (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 108; Äärilä ym. 2017, 733.) Marginaaliverotusmenettelyn soveltaminen alihankintapalvelujen myyntiin on pakollista elinkeinonharjoittajille, jotka myyvät matkatoimistopalveluja tai valmismatkoja (Kallio ym. 2017, 547).

5.1 Soveltamisala

Jokaisen arvonlisäverolain tarkoittaman matkanjärjestäjän on sovellettava marginaaliverotusmenettelyä yhteisömaissa toteutuviin matkatoimistopalveluihin. Marginaaliverotusmenettelyä ei sovelleta yhteisön ulkopuolella tapahtuviin matkatoimistopalveluihin. (Verohallinto 2013.).

Marginaaliverotusmenettelyä sovelletaan muun muassa matkanjärjestäjien pakettimatkoihin, räätälöityihin ryhmämatkoihin, matkanjärjestäjän hinnoittelemiin lentopaikkoihin ja majoituspalveluihin. Jos matkanjärjestäjä myy omissa nimissään muun kuin elinkeinonharjoittajan majoitusta, myyntiin ei sovelleta marginaaliverotusmenettelyä, vaan arvonlisäverotuksen yleistä menettelyä. Myöskään matkanjärjestäjän itse suorittamat palvelut tai matkanvälittäjänä tapahtuvat myynnit eivät kuulu marginaaliverotuksen soveltamisalaan. (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 102–109.) Arvonlisäverolain tarkoittamat käsitteet matkanjärjestäjä ja matkatoimistopalvelu määritelmät löytyvät luvusta 4.

Ostojen vähennys kelvottomuus

Välittömästi matkustajan hyväksi hankitusta alihankintapalvelusta ei tehdä normaalia arvonlisäveronvähennystä. Myöskään normaalissa tilanteessa syntyvää palautusoikeutta yhteisömaista hankitusta palvelusta tai tavarasta, ei synny matkanjärjestäjälle. Normaalin arvonlisäveron vähennyksen sijaan matkanjärjestäjä vähentää asiakkaalta veloitettavasta hinnasta alihankintojen ostohinnat ja suorittaa veron näin syntyvästä verollisesta katteesta. Matkanjärjestäjä soveltaa yleistä vähennysoikeutta muihin kuin välittömästi matkustajan hyväksi hankittuihin palveluihin ja tavaroihin. (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 102.)

5.2 Marginaaliveron laskenta

Matkatoimistopalvelun veron peruste on voittomarginaali ilman arvonlisäveron osuutta. Voittomarginaali saadaan vähentämällä myynnin arvosta välittömästi matkustajan hyväksi muilta elinkeinonharjoittajilta hankittujen palveluiden ja tavaroiden arvo. Muilta hankittujen palvelujen ja tavaroiden arvoksi katsotaan

myyjän maksama ostohinta mahdollisine arvonlisäveroineen. (Laatikainen-Mattson & Hämäläinen 2015, 114; Verohallinto 2013.)

Esimerkiksi:

Matkanjärjestäjä myy alihankinnoista koostuvan matkatoimistopalvelun. Matkatoimistopalvelu sisältää Suomen sisäiset kuljetukset, jotka maksavat matkanjärjestäjälle 200,00 euroa sisältäen arvonlisäveron ja majoituksen Suomessa, joka maksaa matkanjärjestäjälle 150,00 euroa sisältäen arvonlisäveron. Matkanjärjestäjä maksaa alihankinnoista yhteensä 350,00 euroa. Matkatoimistopalvelu maksaa asiakkaalle arvonlisäveroineen 400,00 euroa. Kyseisen matkatoimistopalvelun voittomarginaali lasketaan alla olevan taulukon mukaisesti (Taulukko 2).

Verollinen myynti	400,00 €
Verolliset alihankinnat	350,00 €
Verollinen voittomarginaali	400,00 € - 350,00 € = 50,00 €
Veroton voittomarginaali	50,00 € - (50,00 € x 24/124) = 40,32 €
Marginaalivero 24 %	40,32 € x 24 % = 9,68 €

Taulukko 2. Marginaaliverolaskelma

Matkanjärjestäjän voittomarginaali lasketaan verollisen myynnin ja verollisten hankintojen erotuksena. Voittomarginaali on 50,00 euroa. Veroton voittomarginaali saadaan vähentämällä 24 prosentin marginaalivero verollisesta voittokatteesta. Matkanjärjestäjälle jää tilitettävää marginaaliveroa 9,68 euroa. Tilitettävän arvonlisäveron määrä saadaan laskelmalla verollisesta katteesta arvonlisäveron osuus.

Jos matka suuntautuu toiseen yhteisömaahan, alihankinnoista maksetaan verotonta tai toisen maan arvonlisäveron sisältävää hintaa. Suorakuljetuksista ulkomaille maksetaan veroton hinta ja esimerkiksi majoituksesta kohdemaan arvonlisäverollinen hinta toiselle elinkeinonharjoittajalle. Toiseen yhteisömaahan suuntautuvan matkan marginaalivero lasketaan edellä mainitun esimerkin

mukaisesti. Marginaaliverolaskelmassa tulee kuitenkin huomioida alihankintojen hintojen muuttuminen.

Matkanjärjestäjän itse suorittamiin palveluihin ei sovelleta marginaaliverotusmenettelyä (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 102).

Esimerkiksi:

Jos ensimmäisestä esimerkistä poiketen matkanjärjestäjä suorittaa itse pakettiin sisältyvät kuljetukset, ei kuljetuksiin sovelleta marginaaliverotusmenettelyä, vaan kuljetusten osuuden arvonlisävero maksetaan normaalia henkilökuljetusta koskevaa myyntimaasäännöstä noudattaen. Ensimmäisestä esimerkistä muutetaan vain henkilökuljetus itse suoritettavaksi palveluksi, jonka myyntihinta asiakkaalle on 225,00 euroa sisältäen arvonlisäveron. Paketin kokonaishinta asiakkaalle on edelleen 400,00 euroa. Marginaaliverolaskelma on silloin alla olevan taulukon mukainen (Taulukko 3).

Itse suoritettavien palvelujen verollinen myynti	225,00 € (sis. alv 10 %)
Itse suorittavan palvelun vero	20,45 €
Matkatoimistopalvelujen verollinen myynti	175,00 €
Verolliset alihankinnat	150,00 €
Verollinen voittomarginaali	175,00 € - 150,00 € = 25,00 €
Veroton voittomarginaali	25 € - (25 € x 24/124) = 20,16 €
Marginaalivero 24 %	20,16 € x 24 % = 4,84 €
Maksettava vero yhteensä	4,84 € + 20,45 = 25,29 €

Taulukko 3. Osaksi itse suoritettavan matkatoimistopalvelun marginaaliverolaskelma

Matkanjärjestäjän on maksettava veroa voittomarginaalistaan 4,84 € ja itse suorittamastaan palvelusta 20,45 €. Yhteensä tilitettävää veroa

matkanjärjestäjälle syntyy 25,29 €. Matkanjärjestäjän on pidettävä erillään itse suorittaman ja marginaaliverotettavan palvelun myynnit (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 168).

Yhteisön ulkopuolella luovutettaviin matkatoimistopalveluihin ei sovelleta marginaaliverotusmenettelyä. Suorakuljetukset yhteisömaiden ulkopuolelle voidaan katsoa luovutetuksi kokonaan ulkomailla ja näin ollen niistä ei makseta marginaaliveroa. Jos myytävään matkatoimistopalveluun sisältyy sekä yhteisön sisällä että sen ulkopuolelle luovutettavia palveluita, on ne eriteltävä toisistaan ja tilitettävä veroa yhteisön sisällä luovutettavien palveluiden voittomarginaalista. (Verohallinto 2013.)

Esimerkiksi:

Matkanjärjestäjä myy alihankinnoista koostuvan matkatoimistopalvelun, joka suuntautuu Venäjälle. Matkatoimistopalvelu sisältää kuljetuksen Helsingistä Imatralla, majoituksen Imatralla, kuljetuksen Imatralla Pietariin, majoituksen Pietarissa ja kuljetuksen takaisin Helsinkiin. Kuljetukset Imatralla Pietariin ja Pietarista Helsinkiin sekä majoitus Pietarissa katsotaan luovutetuksi kokonaan ulkomailla ja muut palvelut katsotaan luovutetuksi Suomessa.

Suomessa luovuttavat majoitus ja kuljetus maksavat matkanjärjestäjälle 230,00 euroa sisältäen arvonlisäveron. Yhteisön ulkopuolella luovutettavat kuljetukset ja majoitus maksavat matkanjärjestäjälle 1 000,00 euroa. Suomessa luovutettavista palveluista asiakas maksaa 260,00 euroa ja yhteisön ulkopuolella luovutettavista palveluista 1 200,00 euroa yhteensä asiakas maksaa 1 460,00 euroa. Kyseisen myynnin marginaaliverolaskelma on alla olevan taulukon mukainen (Taulukko 4).

Verollinen myynti	1 460,00 €
Venäjällä luovutettava veroton myynti	1 200,00 €
Suomessa luovutettava verollinen myynti	260,00 €
Suomessa luovutettavat alihankinnat	230,00€

Suomessa luovutettavien palveluiden verollinen voittomarginaali	260,00 € - 230,00 € = 30,00 €
Suomessa luovutettavien palveluiden veroton voittomarginaali	30 € - (30 € x 24/124) = 24,19 €
Marginaalivero 24 %	24,19 € x 24 % = 5,81 €

Taulukko 4. Osaksi yhteisön ulkopuolella suoritettavan matkatoimistopalvelun marginaaliverolaskelma

Suomessa luovutettavan matkatoimistopalvelun voittomarginaali saadaan vähentämällä Suomessa luovutettavien palveluiden hankintahinta suomessa luovutettavien palveluiden myyntihinnasta. Matkatoimistopalvelun voittomarginaali on 30,00 euroa. Verollisesta matkatoimistopalvelujen voittokatteesta lasketaan arvonlisäveron osuus, joka on 5,81 euroa. Matkanjärjestäjällä syntyy tilitettävää marginaaliveroa vain Suomessa luovuttavista palveluista.

Jos alihankintoja tehdään ulkomaan valuutassa, tulee ne muuntaa euroiksi veron suorittamisvelvollisuuden syntymisajankohdan viimeisimmän liikepankin julkaiseman myyntikurssin mukaisesti (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 115).

5.3 Negatiivinen marginaalivero

Jos matkanjärjestäjä maksaa matkatoimistopalveluun sisältyvistä alihankinnoista enemmän kuin saa matkatoimistopalvelun myynnistä vastiketta, syntyy negatiivinen marginaali. Matkanjärjestäjä voi vähentää negatiivista marginaalia vastaavan veron määrän muusta myynnistä suoritettavasta verosta. Jos matkanjärjestäjällä ei ole myyntiä, josta arvonlisävero voidaan vähentää, on matkanjärjestäjä oikeutettu saamaan negatiivista marginaalia vastaavan veron palautuksena. (Nieminen ym. 2018; Verohallinto 2013.)

Esimerkiksi:

Matkanjärjestäjä myy asiakkaalle matkatoimistopalvelun, joka suoritetaan kokonaisuudessaan yhteisön alueella. Matkanjärjestäjä ostaa kaikki myytävät palvelut toisilta elinkeinonharjoittajilta.

Myytävä matkatoimistopalvelu sisältää majoituksen ja kuljetuksen. Majoituksesta matkanjärjestäjä maksaa 300,00 euroa arvonlisäveroineen ja kuljetuksesta 200,00 euroa arvonlisäveroineen. Yhteensä palvelut maksavat matkanjärjestäjälle 500,00 euroa arvonlisäveroineen. Asiakas maksaa matkatoimistopalvelusta matkanjärjestäjälle vain 450,00 euroa arvonlisäveroineen. Matkanjärjestäjälle syntyy 50,00 euron suuruinen negatiivinen voittomarginaali. Matkanjärjestäjän negatiivisen voittomarginaalin laskelma on seuraavalla sivulla olevan taulukon (Taulukko 5) mukainen.

Verollinen myynti	450,00 €
Verolliset alihankinnat	500,00 €
Verollinen voittomarginaali	450,00 € - 500,00 € = -50 €
Veroton voittomarginaali	-50,00 € - (-50,00 € x 24/124) = -40,32 €
Marginaalivero 24 %	-40,32 € x 24 % = -9,68 €

Taulukko 5. Negatiivisen voittomarginaalin marginaaliverolaskelma

Matkanjärjestäjän negatiivinen voittomarginaali on 50 €. Matkanjärjestäjä on oikeutettu vähentämään maksettavaa arvonlisäveroa 9,68 €. Jos matkanjärjestäjälle ei synny kyseisenä verokautena maksettavaa arvonlisäveroa, saa hän negatiivisen marginaaliveron hyväkseen palautuksena. (Verohallinto 2013.)

Kuten esimerkistä huomataan, vähennykseen tai palautukseen oikeuttavan negatiivisen marginaaliveron perusteen laskenta tapahtuu saman laskentakaavan mukaisesti kuin positiivisen voittomarginaalin veron perusteen laskenta.

5.4 Tositemerkinnät

Suomen marginaaliverojärjestelmä poikkeaa hieman muiden EU-maiden vastaavista järjestelmistä. Suomen marginaaliverotuksen alaisten palveluiden ostaminen on vähennyskelpoista ostajan arvonlisäverotuksessa, jos ostaja ostaa palvelun omaan liiketoimintaansa. Muissa EU-maissa marginaaliverotuksen alaisten palveluiden ostaminen ei oikeuta marginaalista syntyvän veron vähentämiseen. (Laatikainen-Mattson & Hämäläinen 2015, 134.)

Vaadittavien tositemerkintöjen laajuuteen vaikuttaa matkatoimistopalvelun ostajan status. Ostajan ollessa yksityishenkilö tositteeseen ei tarvitse sisältyä veroerittelyä, ellei kyseessä ole käteiskauppa. Matkatoimistopalvelujen myynnistä on annettava elinkeinonharjoittajalle tai muulle oikeushenkilölle AVL 209 §:n mukainen lasku. Laskusta tulee ilmetä veron peruste ja hintaan sisältyvän arvonlisäveron määrä verokannoittain, jotta ostaja voi vähentää sen omassa verotuksessaan. Matkatoimistopalvelun osalta veron perusteena ilmoitetaan katteen määrä ilman veron osuutta. Jos kate on negatiivinen, ei sitä tarvitse esittää laskussa. Laskussa on oltava myös maininta käytettävästä verotusmenettelystä esim. ”Voittomarginaalijärjestelmä – matkatoimistot” tai ”Margin scheme – Travel agents”. (Äärilä ym. 2017, 745.)

Lainsäädännön mukaiset laskumerkinnät eivät ole matkanjärjestäjille mieluisia. Jos myytävään palvelukokonaisuuteen kuuluu sekä marginaaliverotuksen alaisia alihankintoja että itse suoritettavia palveluja, täytyy matkanjärjestäjän eritellä ne laskussaan. Matkanjärjestäjän on paljastettava marginaaliverotuksen alaisten palveluiden myyntikatteen lisäksi lähes koko kustannusrakenteensa asiakkaalleen. (Laatikainen-Mattsson & Hämäläinen 2015, 134.)

5.5 Marginaalivero kirjanpidossa

Kirjanpitolautakunnan antama yleisohje arvonlisäveron kirjaamisesta (KILA 2017) käsittelee myös marginaaliverotusmenettelyä, mutta ei suoraan ota kantaa matkanjärjestäjien kirjanpidon järjestämiseen. Yleisohjeen ainoassa suorassa viittauksessa matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettelyyn mainitaan marginaaliverotusmenettelyn soveltamisen olevan pakollinen matkanjärjestäjille. Muuten ohjeessa käsitellään käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja

antiikkiesineiden ostojen ja myyntien kirjaamista. Ohjetta voitaneen soveltaa myös matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyn alaisiin kirjauksiin seuraavilta osin.

Myyntien ja ostojen laji ja verokanta erotellaan kirjanpidossa. Marginaaliverotuksen alaisista ostoista ei synny kirjanpidossa vähennettävää veroa. Jos kirjanpitojärjestelmä ei pysty edellä mainittuun toimintaan, eri verokantaisille myynneille ja ostoille perustetaan omat tilinsä. Marginaaliverotettavat myynnit ja ostot kirjataan kirjanpitoon bruttomääräisinä. Käytännöntyön helpottamiseksi ostojen laskennallinen arvonlisävero voidaan kirjata ostojen oikaisueräksi ja arvonlisäverosaamiseksi. Vastaavasti menetellään myynnin osalta, jolloin myynnin laskennallinen arvonlisävero kirjataan myynnin oikaisuksi ja arvonlisäverovelaksi. Näiltä erillisiltä myyntien ja ostojen oikaisutileiltä saadaan selvitettyksi kuukauden veron perusteena oleva voittomarginaali ja siitä tilitettävä arvonlisävero. Tilikauden päättyessä taseeseen kirjattava marginaaliverovelka tai -saaminen saadaan laskennallisten verotilien erotus. (KILA 1996.)

Marginaaliveron ilmoittaminen

Matkatoimistopalveluista syntyvän veron tilittämisen ajankohta kohdistetaan yleissäännösten mukaan sille kuukaudelle, jolloin veron suorittamisvelvollisuus syntyy. Veron suorittamisvelvollisuus saatuja ennakkomaksuja lukuun ottamatta syntyy matkan lähtöpäivänä. Ennakkomaksun veron suoritusvelvollisuus syntyy jo ennakon maksupäivänä. Ennakkomaksun vero suoritetaan aina maksuperusteisesti, muutoin tilikauden aikana matkanjärjestäjä voi suorittaa veron myös laskutusperusteisesti. Välittömästi matkustajan hyväksi tehtyjen ostojen määrät kohdistetaan suoriteperusteisesti palvelun tai tavarahan vastaanotto-kuukaudelle. Vastaanoton ajankohdaksi katsotaan matkan lähtöpäivä. (Äärilä ym. 2017, 744.)

Voittomarginaalista tilitettävä vero ilmoitetaan oma-aloitteisten verojen ilmoituksella kohdassa ”vero kotimaan myynnistä verokannoittain 24 %:n vero” (Äärilä ym. 2017, 744.)

6 Erityiskysymysten käsittely kohdeyrityksen kirjanpidossa

Tässä luvussa selvitetään kuinka henkilökuljetuksen ja matkatoimistopalvelujen myynnin arvonlisävero käsitellään kohdeyrityksen kirjanpidossa. Aineistona käytetään kohdeyrityksen vuoden 2017 kirjanpitoaineistoa.

Yritys järjestää henkilökuljetuksen lisäksi valmismatkoja, jotka koostuvat yleensä kuljetuksesta ja majoituksesta. Kuljetus tai vähintään osa siitä suoritetaan poikkeuksetta itse.

Yrityksen kirjanpito hoidetaan tilitoimistossa. Kirjanpito hoidetaan perinteisesti paperisena. Apuna käytetään Finagon ylläpitämää Tikon Kirjanpito -ohjelmistoa. Kohdeyrityksen tilikaudella 2017 käytetyt tilit löytyvät liitteestä yksi. Kohdeyrityksen tilikarttapohjana toimii Liikekirjurin tilikartta, jossa jokaisella tilillä on oma verokantansa. Tämän vuoksi liiketapahtumat kirjataan omille tileilleen verokannoittain. Tilin soveltama verokanta nähdään tilin viimeisestä numerosta. XXX0 päättyvät tilit soveltavat yleistä 24 % verokantaa, XXX1 päättyvät tilit soveltavat alennettua 14 % verokantaa, XXX2 päättyvät tilit soveltavat alennettua 10 % verokantaa ja XXX4 päättyvät tilit soveltavat 0 % verokantaa.

Henkilökuljetuksen ja valmismatkojen arvonlisäveron käsittelemisen kannalta keskeisimmät tulotilit ovat: 3000 ”Myynti YL %”, 3002 ”Myynti A2 %”, 3004 ”Myynti” ja 3347 ”Palvelumyynti yhteisömaassa 0 %”. Keskeisimmät kuluttilit ovat: 4000 ”Poltto- ja voiteluaineet YL %”, 4004 ”Poltto- ja voiteluaineet 0 %” ja 4494 ”Muut ulkopuoliset palvelut”.

6.1 Henkilökuljetus

Henkilökuljetuksen myynnin tiliöintiin vaikuttaa missä maassa myynnin katsotaan tapahtuneen. Henkilökuljetuksen myynnit kirjataan joko tilille 3002 ”Myynti A2 %” tai tilille 3004 ”Myynti”.

Kotimaan sisäiset henkilökuljetukset kirjataan laskutuskuukautena per 1702 ”Myyntisaamiset, laskureskontra” an 3002 ”Myynti A2 %”. Suorakuljetukset ulkomaille tai ulkomailta ovat Suomessa arvonlisäverottomia (Verohallinto 2017 a). Suorakuljetukset ulkomaille ja ulkomailta suomeen kirjataan

arvonlisäverottomalle tilille per 1702 ”Myyntisaamiset, laskureskontra an 3004 ”Myynti”.

Henkilökuljetuksiin, joita ei myydä edelleen myytäväksi, voidaan soveltaa kevennettyjä laskumerkintöjä. Kevennetyissä laskumerkinnöissä on käytävä ilmi laskun antamispäivä, myyjän nimi ja arvonlisäverotunniste, myydyn palvelun laji, suoritettavan veron määrä verokannoittain tai veron peruste verokannoittain sekä muutoslaskujen osalta viittaus alkuperäiseen laskuun ja tiedot, joita laskulla muutetaan. (Verohallinto 2017 b.) Yrityksen myyntilaskusta ilmenee kaikki vaadittavat tiedot. Esimerkki henkilökuljetuksen myyntilaskusta löytyy liitteestä kaksi.

Liitteen mukaisessa myyntilaskussa on kyse suorakuljetuksesta ulkomaille. Suorakuljetus ulkomaille tai ulkomailta suomeen voi olla joko yhden suuntainen tai meno-paluu kuljetus. Ulkomaan suorakuljetukset ovat arvonlisäverottomia kuten luvussa 3.1 mainitaan. Tämän takia laskussa esitettävällä sanamuodolla ei ole merkitystä palvelun veronalaisuuteen. Laskussa voidaan eritellä meno ja paluu kuljetukset esimerkiksi menokuljetus: Imatra–Viipuri 2 450,00 € ja paluukuljetus Viipuri–Imatra 2 450,00 € tai vastaavasti laskuun voidaan merkitä vain menopaluan kokonaissumma esimerkiksi Imatra–Viipuri–Imatra 4 900,00 €.

6.2 Matkojen järjestäminen

Kohdeyritys myy matkanjärjestäjän roolissa valmismatkoja, jotka sisältävät itse suoritettavan bussikuljetuksen sekä muita elinkeinonharjoittajilta ostetun majoituksen. Yritys myy usein myös valmismatkoja, jotka sisältävät edellä mainittujen lisäksi laivakuljetuksen Ruotsiin tai Viroon. Laivamatkan sisältävät paketit kohdeyritys ostaa toiselta matkatoimistolta. Kuljetusyrityksellä säilyy siitä huolimatta matkanjärjestäjän rooli, koska se hinnoittelee matkapaketit itse, eikä matkatoimisto, jolta laivapaketit ostetaan, maksa välityspalkkiota tai muuta vastaavaa. Kaikkiin edellä mainittuihin tilanteisiin sovelletaan matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyä. Matkanjärjestäjänä tapahtuvien liiketapahtumien kirjaamisessa käytettävät tilit ovat: 3000 ”Myynti YL%”, 3004 ”Myynti”, 3347 ”Palvelumyynti muussa yhteisömaassa 0 %” ja 4494 ”Muut ulkopuoliset palvelut”.

Kohdeyrityksen järjestämien valmismatkojen myyntilaskut mukailevat henkilökuljetuksen myyntilaskuja. Valmismatkan myyntilasku löytyy liitteestä kolme. Henkilökuljetusten myyntiin voidaan soveltaa kevennettyjä laskumerkintöjä, joita ei voida soveltaa yli 400 euroa maksaviin valmismatkojen myyntiin. Kohdeyrityksen valmismatkojen myyntilaskut sisältävät kaikki muut arvonlisäverolain 209 e §:n vaatimat laskumerkinnät paitsi merkinnän veron perusteesta. Verohallinnon antaman syventävän vero-ohjeen mukaan laskusta tulee ilmetä veron peruste verokannoittain sekä yksikköhinta ilman veron osuutta (Verohallinto 2017 b). Kohdeyrityksen valmismatkojen myyntilaskut sisältävät vain verolliset hinnat sekä arvonlisäveron määrän verokannoittain. Koska edellä mainitut merkinnät puuttuvat muille elinkeinonharjoittajille annetuista laskuista, on ostajien vaikea vähentää marginaalista tilitettyä veroa heidän omassa verotuksessaan.

Veron perusteen puuttuminen myyntilaskuista tuottaa myös kohdeyrityksen kirjanpitäjälle hieman ylimääräistä työtä. Kirjanpitäjän on selvitettävä paljonko yritys maksaa asiakkaalle hankkimasta majoituksesta ja laskettava käsin voittomarginaali, joka eritellään muusta myynnistä ja kirjataan yleistä verokantaa soveltavalle tilille 3000 "Myynti YL %". Valmismatkan myynnin voittomarginaalin ulkopuolinen osa kirjataan tilille 3004 "Myynti" tai 3347 "Palvelumyynti muussa yhteisömaassa 0 %" lukuun ottamatta itse suoritettavan kuljetuksen osuutta, joka kirjataan myyntimaan mukaan joko myynnin arvonlisäverottomalle tilille 3004 tai alennetun 10 % arvonlisäveron tilille 3002. Ylimääräiseltä laskemiselta vältyttäisiin, jos myyntilaskuissa näkyisi suoraan marginaaliveron peruste toisin sanoen matkatoimistopalvelun voittokate ilman veroa.

Alla olevassa kuvassa (Kuva 3) esitetään valmismatkan myynnin aiheuttamat kirjaukset tiliristikoiden avulla. Kyseisen valmismatkan myyntilasku löytyy liitteestä kolme.

	1702 Myyntisaamiset, reskontra	1910 Pankki	2939 Arvonlisäverovelka	4494 Muut ulkopuoliset palvelut
20.10.2017 Majoitus		904,40		904,40
31.10.2017 Myyntilasku 1231 Arvonlisävero	2601,00		171,34	
	3000 Myynti YL %	3002 Myynti A2 %	3004 Myynti	
20.1.2017 Myyntilasku	166,60	1530,00	904,40	
31.1.2017 Arvonlisävero	32,25	139,09		

Kuva 3. Valmismatkan myynnin kirjaukset

Kuljetusyritys myy Esko Esimerkki Oy:lle 14 hengen messumatkan Helsinkiin. Matkaan sisältyy edestakaiset kuljetukset sekä yöpyminen Helsingissä. Kuljetusyritys suorittaa itse matkaan sisältyvät kuljetukset. Kuljetuksista laskutetaan asiakkaalta yhteensä 1 530,00 euroa sisältäen arvonlisäveron. Itse suoritettuun kuljetukseen sovelletaan normaaleita henkilökuljetuksen arvonlisäveron käytäntöjä, joten se kirjataan myyntitilille, joka soveltaa kymmenen prosentin verokantaa. Majoituksista laskutetaan asiakkaalta yhteensä 1 071,00 euroa sisältäen arvonlisäveron. Asiakkaalle syntyy maksettavaa yhteensä 2 601,00 euroa. Kuljetusyritys maksaa majoitusliikkeelle kyseisestä majoituksesta yhteensä 904,40 euroa sisältäen arvonlisäveron. Majoituksen hankinta kirjataan arvonlisäverottomalle muiden ulkopuolisten palveluiden tilille, koska majoitus kuuluu marginaaliverotuksen alaisuuteen. Majoituspalvelun verolliseksi voittomarginaaliksi jää $1\,072,00\text{ €} - 904,40\text{ €} = 166,60\text{ €}$, josta maksetaan veroa 32,25 euroa. Verollinen voittomarginaali kirjataan myyntitilille, joka soveltaa 24 % verokantaa. Marginaaliverotuksen alaisen myynnin ja voittomarginaalin erotus kirjataan myyntitilille, joka noudattaa nollan prosentin verokantaa. Näin ollen arvonlisäveroa tilitetään vain voittomarginaalista.

Kirjanpitolautakunnan antaman lausunnon (KILA 1996) mukaan käytännöntyön helpottamiseksi marginaaliverotettavan myyntien ja ostojen laskennallinen

arvonlisävero voidaan kirjata myyntien ja ostojen oikaisueräksi sekä arvonlisäverosaamiseksi ja -velaksi. Tätä helpotusta ei sovelleta kohdeyrityksen kirjanpidossa vaan voittomarginaali lasketaan jokaisen myynnin yhteydessä käsin ja kirjataan asian mukaisilleen tililleen.

7 Kehittämisehdotukset

Tässä luvussa esitetään ehdotus kohdeyrityksen kirjanpito työn tehostamiseksi ja helpottamiseksi. Aineiston keräämisen ja tulkitsemisen yhteydessä havaittiin, että henkilökuljetukseen liittyvä arvonlisävero käsitellään oikein. Pelkän henkilökuljetuksen arvonlisäveron käsittely ei vaadi erityisiä toimenpiteitä kirjanpidossa. Tämän takia uusi toimintamalli kehitetään vain matkatoimistopalveluiden arvonlisäveron käsittelyyn. Kehittämisehdotuksen pohjalta tehty opas kohdeyrityksen kirjanpitäjälle löytyy liitteestä 4.

Tikon asiakastuen mukaan ohjelmiston marginaaliverotus koskee vain käytetyn tavaran myyntiä ja ostoa, joten ohjelmiston ylläpitäjällä ei ole mitään opastusta matkatoimistopalvelujen marginaaliveron käsittelyyn. (Tikon asiakaspalvelu 2018.)

Käytettyjen tavaroiden ja matkatoimistopalveluiden marginaaliverotuksessa on yhteisiä piirteitä. Molemmissa menettelyissä arvonlisäveroa maksetaan jälleen myytäväksi hankittavan tuotteen tai palvelun voittomarginaalista. Menettelyjen yhtäläisyyksien takia käytetyille tavaroille tarkoitettuja tilejä ja ohjelmiston marginaaliverotukseen tarkoitettuja asetuksia voidaan käyttää soveltuvin osin myös matkatoimistopalvelujen marginaaliverotuksen alaisten liiketapahtumien kirjaamiseen.

Tikon kirjanpito -ohjelmistossa marginaaliverotuksen asetukset on asetettu tulotilille 3410 ”Käyt.tav.margin.myynti YL%” ja menotilille 4160 ”Käyt.tav.marg.osto YL%”. Koska kohdeyritys ei harjoita käytettyjen tavaroiden myyntiä, voidaan kyseisten tilien nimet muuttaa ylläpitosovelluksessa. Tilin 3410 nimeksi muutetaan matkatoimistopalv.marg.myynti YL% ja tilin 4160 nimeksi muutetaan matkatoimistopalv.marg.osto YL%. Marginaaliverotettavat valmismatkojen hankinnat ja niiden myynnit kirjataan kyseisille tileille.

Koska käytetyn tavaran marginaaliverotuksessa on kyse tavaran eikä palvelun ostoista, sisältyy tili 4160 virallisen tuloslaskelman aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin. Valmismatkaa varten hankitaan palvelua eikä tavaroita, joten kyseinen tili ohjataan raporteissa näkymään ulkopuolisten palveluiden alla. Tikon Raporttikehittimessä voidaan muokata raporttien ulkonäköä ja sisältöä vastaamaan kohdeyrityksen tarpeita.

Kun tarvittavat muokkaukset raporteihin ja tileihin on tehty, osaa kirjanpito-ohjelmisto laskea itse marginaaliverotettavien valmismatkojen voittomarginaalin ja siitä tilitettävän veron.

Esimerkiksi:

Liitteen 3 mukainen valmismatkaan liittyvän majoituksen osto kirjataan kirjanpitoon seuraavalla sivulla olevan kuvan mukaisesti (Kuva 4). Majoituspalvelusta maksetaan matkaa edeltävänä kuukautena 904,40 sisältäen arvonlisäveron.

	1819		4160	
	Ennakkomaksut		Matkatoimistopalv. marg. osto YL %	
30.9.2017				
Majoituksen ennakkomaksu	904,40			
31.10.2017				
Myyntilasku 1231				
Ennakkomaksun tulouttaminen		904,40	904,40	

Kuva 4. Marginaaliverotuksen alaisten ostojen kirjaus ehdotus

Marginaaliverotuksen alaiset ostot kirjataan matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusta soveltavalle tilille kuukautena, jolloin matka suoritetaan. Jos alihankinnasta maksetaan ennakkomaksua, kirjataan se mahdollisine arvonlisäveroineen verottomalle ennakkomaksutilille.

Marginaaliverotuksen alainen myynti kirjataan kirjanpitoon alla olevan kuvan mukaisesti (Kuva 5).

	1702 Myyntisaamiset, reskontra		3002 Myynti A2 %		3410 Matkatoimistopalv. marg. myynti YL %	
31.10.2017						
Myyntilasku 1231	2 601,00			1 530,00		1 071,00
Alv-kirjaus			139,09			
	1848 Marg. alv. lask. saaminen		3438 Marg alv oikaisu my YL %		2939 Arvonlisäverovelka	
31.10.2017						
Myyntin oikaisu			207,30			
Alv-kirjaus	32,25	32,25				139,09
						32,25
	4188 Marg alv oikaisu osto YL %					
Ostojen oikaisu		175,05				

Kuva 5. Valmismatkan myynnin kirjaus ehdotus

Koska henkilökuljetus suoritetaan itse, noudattaa se yleistä arvonlisäveron menettelyä. Tämän vuoksi kuljetuksen osuus mynnistä kirjataan myyntitilille, joka soveltaa kymmenen prosentin verokantaa. Marginaaliverotuksen alaisen majoituksen myynti kirjataan arvonlisäveroineen myyntitilille, joka soveltaa marginaaliverotusta (tili 3410). Marginaaliverotettavia myynnit ja ostot kirjataan marginaaliverotettaville tileille, jotka noudattavat yleistä verokantaa. Kun kaikki kyseiselle kuukaudelle kuuluvat kirjaukset on tehty, kirjataan arvonlisävero. Tikon Kirjanpito -ohjelmisto tekee itse tarvittavat ostojen ja myyntien oikaisut ja laskee sekä kirjaa niistä syntyvän laskennallisen arvonlisäverosaamisen tai -velan. Yleensä kyse on arvonlisäverovelasta.

Yrityksen myydessä majoitusta tai muuta marginaaliverotuksen alaista palvelua tai palvelukokonaisuutta negatiivisella voittokatteella syntyy arvonlisäverosaamista. Matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettely eroaa kuitenkin tilien soveltamasta käytettyjen tavaroiden, keräily- ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettelystä vähennysoikeuden suhteen. Käytettyjen tavaroiden, keräily- ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettelyssä myyjä ei ole oikeutettu vähentämään

negatiivisen voittomarginaalin arvonlisäveroa muusta myynnistään (Verohallinto 2018). Matkanjärjestäjä on oikeutettu saamaan negatiivisesta voittomarginaalista syntyvä marginaalivero palautuksena, jos veroa ei voida vähentää saman verokauden muusta myynnistä.

Tikon Kirjanpito -ohjelmisto kirjaa marginaaliverotettavien ostojen ja myyntien laskennallisen arvonlisäveron ostojen ja myyntien oikaisuksi. Näiden oikaisujen erotuksen ohjelmisto kirjaa marginaaliverotuksen laskennallisen saamisen tilille (tili 1848). Marginaaliverotusmenettelyiden eroavaisuuksien vuoksi ohjelmisto ei kirjaa marginaaliverotuksen laskennallista arvonlisäverovelkaa todelliselle arvonlisäverovelan tilille, jos tilin saldo näyttää saatavaa. Tämän vuoksi matkatoimistopalvelujen marginaaliveron laskentaa ja sen käsittelyä ei voida automatisoida täysin Tikon Kirjanpito -ohjelmistossa.

Jos marginaaliverotettavista liiketapahtumista syntyy negatiivista voittomarginaalia, täytyy kirjanpitoon tehdä seuraavalla sivulla olevan kuvan mukaiset lisäkirjaukset (Kuva 6). Kuvaa vastaa tilannetta, jossa arvonlisäverollista negatiivista voittomarginaalia syntyy majoituksen hankinnan ja myynnin seurauksena yhteensä 29,00 euroa. Toisin sanoen majoituksen hankkimisesta maksetaan 29,00 euroa enemmän kuin sen myymisestä saadaan.

	1702 Myyntisaamiset, reskontra	1819 Ennakkomaksut	1848 Marg. alv. lask. saaminen
30.9.2017 Majoituksen ennakkomaksu		1 100,00	
31.10.2017 Myyntilasku 1231	2 601,00		
Ennakkomaksun tulouttaminen		1 100,00	
Koneen luomat alv-kirjaukset			5,61
31.10.2017 Alv-korjaus			5,61
	3410 Matkatoimistopalv. marg. myynti YL %	3438 Marg alv oikaisu my YL %	3002 Myynti A2 %
31.10.2017 Myyntilasku 1231	1 071,00		1 530,00
Koneen luomat alv-kirjaukset ja myynnin oikaisu		207,30	139,09
	4160 Matkatoimistopalv. marg. osto YL %	4188 Marg alv oikaisu osto YL %	2939 Arvonlisäverovelka
31.10.2017 Ennakkomaksun tulouttaminen	1 100,00		
Koneen luomat oston oikaisu ja alv-kirjaukset		212,90	139,09
Alv-korjaus			5,61

Kuva 6. Negatiivisen marginaalin korjaus kirjausehdotus

Arvonlisäveroa oikaistaan negatiivisesta voittomarginaalista syntyvän arvonlisäveron vähennyksen verran. Korjauskirjaukset tehdään arvonlisäverovelan sekä marginaaliverojen laskennallisten saamisten tilille. Korjaus tehdään käsin myös oma-aloitteisten verojen ilmoitukselle. Kyseisen vähennyksen voi vähentää saman verokauden maksettavasta arvonlisäverosta. Jos verokautena ei synny verotettavia tuloja voidaan negatiivisen voittomarginaalin arvonlisävero ilmoittaa ostojen vähennettävänä verona.

Negatiivisen voittomarginaalin syntyminen ei ole matkanjärjestäjän edun mukaista, joten siihen törmätään harvoin kirjanpidossa. Tämän vuoksi voittomarginaalin laskentaan kannattaa hyödyntää ohjelmiston tarjoamaa

automasointia. Kehittämisidea testattiin testiyrityksen avulla Tikon Kirjanpito -ohjelmistossa. Testissä päästiin haluttuun lopputulokseen.

8 Yhteenveto ja oma pohdinta

Opinnäytetyön päätavoitteena oli selvittää henkilökuljetuksen ulkomaankaupan ja matkatoimistopalvelujen arvonlisäveron oikeaoppinen käsittely kirjanpidossa. Toinen tavoite oli selvittää, voidaanko marginaaliveron laskentaa automatisoida Tikon Kirjanpito -ohjelmistossa. Kehittämistehtävässä pyrittiin löytämään vastaukset kysymyksiin: kirjataanko marginaaliverotuksen alaiset liiketapahtumat tällä hetkellä oikeaoppisesti, voidaanko voittomarginaalin ja marginaaliveron laskentaa automatisoida ja onko laskumerkinnöillä vaikutusta matkan keskeytymiseen. Työ rajattiin vain kohdeyrityksen arvonlisäverotuksen erikoiskysymyksiin, jotka olivat matkatoimistojen marginaaliverotus ja henkilökuljetuksen ulkomaankaupan arvonlisäverotus. Matkatoimistopalveluihin liittyvät opaspalvelut rajattiin teoriaosan ulkopuolelle, koska kohdeyritys ei myy opaspalveluita missään muodossa. Työ toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä, jonka tuotoksena syntynyt opas löytyy liitteestä 4. Tiedonhankintamenetelmät vastasivat laadulliselle tutkimukselle ominaisia piirteitä.

Työn empiirisen osan toteutus voidaan jakaa kahteen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa hankittiin tietoa havainnoimalla kuljetusyrityksen vuoden 2017 kirjanpitoaineistoa. Toisessa vaiheessa testattiin kirjanpito-ohjelmiston taipumista marginaaliverotukseen jo olemassa olevan testiyrityksen avulla.

Havainnointi suoritettiin valitusta otannasta. Otanta piti sisällään kahden kuukauden kirjanpidon. Myyntitositteita otannassa oli parikymmentä, joista noin neljännes koostui valmismatkojen ja ulkomaille suuntautuvien henkilökuljetusten myynneistä. Aineistoa havainnoimalla selvitettiin, kuinka erityiskysymyksiin liittyviä myyntejä käsitellään kirjanpidossa ja vastaavatko myyntilaskujen merkinnät arvonlisäverolain määäämiä pakollisia laskumerkintöjä. Aineistoa vertailtiin lainsäädäntöön ja muihin ohjeistuksiin. Valmismatkoista laadittiin vertailua varten Verohallinnon sivuilta löytyvän ohjeen mukaisia

marginaaliverolaskelmia. Näiden laskelmien tilitettävien verojen määriä verrattiin otantakuukausien arvonlisäveron tarkistusraporteissa näkyviin tilitettävien verojen määriin. Myös otantakuukausien oma-aloitteisten verojen ilmoituksia tarkkailtiin.

Empiirisen osan toinen vaihe toteutettiin kirjanpito-ohjelmistossa jo olemassa olevaa testiyritystä käyttäen. Kirjanpito-ohjelmiston matkatoimistopalvelujen marginaaliverotuksen taipumisen testaamisessa käytettiin työn aikaisemmassa vaiheessa kerättyä aineistoa. Tätä kerättyä aineistoa olivat valmismatkojen myyntitositteet ja niiden pohjalta tehdyt marginaaliverolaskelmat. Testiyritykseen syötettiin kehitysidean mukaiset kirjaukset, jonka jälkeen havainnoitiin kirjauksien seurauksia. Seurauksia havainnoitiin arvonlisäveron tarkistusraportista, oma-aloitteisten verojen ilmoitukselta ja ohjelmiston ylläpitämästä marginaalitaulusta. Testikirjauksilla syntyvää tilitettävää arvonlisäveron määrää verrattiin jälleen Verohallinnon ohjeiden mukaiseen marginaaliverolaskelmaan. Myös yrityksen tuloslaskelmaa ja tasetta tarkkailtiin empiirisen osan molemmissa vaiheissa. Marginaaliverotuksen vaikutuksia tuloslaskelmaan ja taseeseen vertailtiin kirjanpitolautakunnan antamaan ohjeistukseen marginaaliverojen käsittelystä kirjanpidossa.

Työn empiirisessä osassa havaittiin, että henkilökuljetukseen liittyvä kirjanpito tehtiin vuonna 2017 oikeaoppisesti lakeja ja viranomaisten ohjeita noudattaen. Valmismatkojen osalta havaittiin, ettei myyntilaskut täyttäneet täysin arvonlisäverolain vaatimuksia. Valmismatkojen myyntilaskuista puuttui tieto matkatoimistopalvelun veron perusteesta. Toisin sanoen laskussa ei ollut merkintää matkatoimistopalvelun verottomasta voittomarginaalista. Marginaaliverotuksen alaisten kirjausten tekeminen vaati paljon manuaalista laskentaa, mutta kirjaukset tehtiin verohallinnon ohjeita noudattaen. Oikeaoppisten kirjausten varmistamisessa päästiin asetettuun tavoitteeseen.

Työn edetessä pääpaino siirtyi henkilökuljetukseen liittyvän arvonlisäveron käsittelystä matkatoimistopalvelujen voittomarginaalin ja niistä syntyvän marginaaliveron käsittelyyn. Matkatoimistopalvelujen marginaaliverotukseen liittyy suuri määrä käsitteitä ja määritelmiä, joiden sisäistäminen oli aikaa vievää.

Kun käsitteet ja määritelmät avautuivat, siirryttiin voittomarginaalin ja niistä syntyvän marginaaliveron automatisoinnin mahdollisuuksien selvittämiseen.

Tikon Kirjanpito -ohjelmiston marginaaliverotuksessa on otettu huomioon vain käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden marginaalimenettely. Testiyrityksen avulla selvitettiin, että ohjelmiston marginaaliverotus soveltuu myös matkatoimistopalveluiden marginaaliverotukseen. Tällöin on huomioitava marginaaliverotusmenettelyiden negatiivisen voittomarginaalin käsittelyn erot. Mahdollinen negatiivinen voittomarginaali aiheuttaa lisätyötä kohdeyrityksen kirjanpitäjälle. Negatiivista voittomarginaalia syntyy todella harvoin matkatoimistopalvelun myynnissä, joten marginaaliverotuksen automatisoiminen on kannattavaa.

Työn aihepiiri osoittautui työn edetessä hieman liian laajaksi, vaikka rajoituksia oli asetettu ja tavoitteisiin päästiin. Aiheen rajaaminen joko henkilökuljetukseen tai matkatoimistopalveluihin olisi mahdollistanut vielä syvemmän perehtymisen ja ymmärtämisen valitusta aiheesta. Jos aihe olisi rajattu koskemaan vain henkilökuljetuksen ulkomaankauppaa, olisi työssä voitu selvittää myös muiden valtioiden arvonlisäverotuksesta huomioon otettavat asiat.

Työssä esitettäviä kehitysideoita voidaan toteuttaa vain Tikon Kirjanpito -ohjelmissa, joten tulokset eivät ole yleispäteviä. Olisikin mielenkiintoista tutkia kuinka muut kirjanpito-ohjelmistot taipuvat juuri matkatoimistojen marginaaliverotusmenettelyn soveltamiseen. Työssä käytettiin aiheeseen sopivaa tutkimusmenetelmää. Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää yleisesti, selvittäessä matkatoimistopalvelujen ja henkilökuljetuksen ulkomaankaupan veronalaisuutta Suomessa.

Koko opinnäyteprosessi oli opettava. Opinnäytetyöprosessin aikana syvensin arvonlisäveroon liittyvää ammattiosaamistani, ymmärsin, ettei arvonlisäverotukseen liittyvien erityiskysymysten käsittelyyn kirjanpidossa ole vain yhtä oikeaa tapaa ja opin, että itsenäisen projektin läpivienti vie paljon aikaa.

Kuvat

Kuva 1. Esimerkki suorakuljetuksesta ulkomaille	19
Kuva 2. Arvonlisäverotuksen yleinen menettely	21
Kuva 3. Valmismatkan myynnin kirjaukset	41
Kuva 4. Marginaaliverotuksen alaisten ostojen kirjaus ehdotus	43
Kuva 5. Valmismatkan myynnin kirjaus ehdotus	44
Kuva 6. Negatiivisen marginaalin korjaus kirjaus ehdotus	46

Taulukot

Taulukko 1. Myyntimaan määräytyminen (mukaillen Verohallinto, 2017)	14
Taulukko 2. Marginaaliverolaskelma	31
Taulukko 3. Osaksi itse suoritettavan matkatoimistopalvelun marginaaliverolaskelma	32
Taulukko 4. Osaksi yhteisön ulkopuolella suoritettavan matkatoimistopalvelun marginaaliverolaskelma	34
Taulukko 5. Negatiivisen voittomarginaalin marginaaliverolaskelma	35

Lähteet

AVL 1993/1501. Arvonlisäverolaki 30.12.1993.

HE 88/1993. Hallituksen esitys Eduskunnalle arvonlisäverolaiksi 7.6.1993.

Kallio, M., Lindholm, M., Nielsen, A., Ojala, M., Säaskilahti J. & Takalo, T. 2017. Arvonlisäverotus 2017. Helsinki: Edita Publishing Oy.

KILA 2017. Yleisohje arvonlisäveron kirjaamisesta.
[http://tem.elinar.fi/tem/kirjanpi.nsf/0/2849BD312ACD3719C22581E500403B7A/\\$FILE/ALV%20YO%201711.pdf](http://tem.elinar.fi/tem/kirjanpi.nsf/0/2849BD312ACD3719C22581E500403B7A/$FILE/ALV%20YO%201711.pdf). Luettu 23.5.2018.

KILA 1400/1996. Kirjanpitolautakunnan lausunto 1400 14.6.1996.

KKV 2018. Uusi matkapakettilaki 2018. <https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Matkustaminen-ja-matkan-jarjestaminen/ohjeet-matkatoimistoille/uusi-matkapakettilaki-2018/>. Luettu 27.5.2018.

Laatikainen-Mattsson, P. & Hämäläinen, H. 2015. Matkatoimistoalan ALV-opas 2015. Helsinki: Smalser.

Nieminen, A., Anttila, R., Äärilä, L. & Jokinen, M. 2018. Alma Talent Fokus. Arvonlisäverotus.
[https://ezproxy.saimia.fi:2392/teos/HACBGXGTBF#kohta:ARVONLIS\(\(c4\)VEROTUS\(\(20\)\)](https://ezproxy.saimia.fi:2392/teos/HACBGXGTBF#kohta:ARVONLIS((c4)VEROTUS((20))). Luettu 12.3.2018

Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä työkirja ammattikorkeakouluun. Jokioinen: e-Oppi Oy.

Tikon asiakaspalvelu 2018. Kysely 6.8.2018.

Verohallinto 2013. Syventävät vero-ohjeet. Matkatoimistopalvelujen marginaaliverotusmenettely. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48715/matkatoimistopalvelujen_marginaaliverot/. Luettu 14.1.2018.

Verohallinto 2014 a. Syventävät vero-ohjeet. Ulkomaalaisen rekisteröinti arvonlisäverovelvolliseksi Suomessa. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48697/ulkomaalaisen_rekisterointi_arvonlisave2/. Luettu 2.5.2018.

Verohallinto 2014 b. Arvonlisäverovelvollisen opas.
https://www.edilex.fi/verohallinnon_ohjeet/2014_0627.html#2.3%20Poikkeukset%20yleisestä%20verovelvollisuudesta. Luettu 2.5.2018.

Verohallinto 2017 a. Syventävät vero-ohjeet. Palvelujen ulkomaankaupan arvonlisäverotus 1.1.2010 alkaen. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48679/palvelujen_ulkomaankaupan_arvonlisavero/. Luettu 14.1.2018.

Verohallinto 2017 b. Syventävät vero-ohjeet. Laskuvaatimukset arvonlisäverotuksessa. https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48090/laskutusvaatimukset_arvonlisaverotukses3/. Luettu 30.5.2018.

Verohallinto 2018. Syventävät vero-ohjeet. Käytettyjen tavaroiden sekä taide-, keräily- ja antiikkiesineiden marginaaliverotusmenettely. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48682/kaytettyjen-tavaroiden-seka-taide--keraily--ja-antiikkiesineiden-marginaaliverotusmenettely/>. Luettu 15.8.2018.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

VML 1994/1079. Valmismatkalaki 28.11.1994.

VMLL 2008/939. Laki valmismatkaliikkeitä 19.12.2008.

Äärilä, L., Nyrhinen, R., Hyttinen, P. & Lamppu, K. 2017. Arvonlisäverotus käytännössä 11., uudistettu painos. [https://ezproxy.saimia.fi:2393/teos/HAEBBXXTBBAED#kohta:Arvonlis\(\(e4\)verotus\(\(20\)k\(\(e4\)yt\(\(e4\)nn\(\(f6\)ss\(\(e4\)\(\(20\). Luettu 18.2.2018.](https://ezproxy.saimia.fi:2393/teos/HAEBBXXTBBAED#kohta:Arvonlis((e4)verotus((20)k((e4)yt((e4)nn((f6)ss((e4)((20)

1088	Muut pitkävaikutteiset menot (alv)	4619	Työntek. TyEL-maksu (muku)
1160	Koneet ja laitteet (alv)	4650	Sosiaaliturvamaksu (muku)
1174	Ammattiautot	4660	Tapaturmavak.maksu (muku)
1200	Kalusto ja muu irtain	4670	Työttömyysvak.maksu (muku)
1702	Myyntisaamiset, laskureskontra	4679	Työntek. Työttömyysvak. Maksu (muku)
1763	Arvonlisäverosaamiset	4680	Ryhmähenkivak.maksu (muku)
1779	Muut saamiset	4774	Pv-rahast ja ateriakorvaukset (muku)
1819	Muut menoennakot (siirtos.)	5600	Johdon palkat
1900	Käteisvarat	6100	YEL-maksut
1910	Pankki	6300	Sotu-maksut
1995	Rahansiirrot matkalla	6400	Tapaturmavakuutusmaksu
2001	Osakepääoma	6500	Henkilövakuutusmaksut (vapaeht)
2251	Edellisten tilikausien voitto/tappio	6850	Poisto muista pitkävaik. Menoista
2261	Osingonjako	6870	Poisto koneista ja kalustosta
2371	Tilikauden voitto	7000	Henkilökunnan koulutus YL%
2872	Ostovelat, laskureskontra	7011	Kahvitarvikkeet A1%
2881	Osamaksuvelat	7024	Virkistys- ja harrastustoiminta
2921	Ennakonpidätysvelka	7111	Kahvitarvikkeet A1%
2923	Sosiaaliturvamaksuvelka	7120	Työvaatteet YL%
2939	Arvonlisäverovelka	7234	Toimitilavuokrat
2947	Selvittelytili	7360	Siivous ja puhtaanapito YL%
2948	Muut verotilinvelat	7430	Korjaukset YL%
2961	Palkkamenot (siirtov.)	7560	Ajoneuvojen julkiset maksut YL%
2965	Työnantajan pakoll. vak.maks. (siirtov.)	7574	Ajoneuvovakuutukset
2967	Korkomento (siirtov.)	7660	Atk-ohjelmistot, päiv., ylläpito YL%
3000	Myynti YL%	7740	Kone- ja kaustohankinnat < 3v. YL%
3002	Myynti A2%	7744	Kone- ja kaustohankinnat < 3v.
3004	Myynti	7750	Koneiden ja kaluston pienhank. YL%
3347	Palvelumy. Muussa yhteisömaassa 0%	7754	Koneiden ja kaluston pienhank.
3502	Myynnin alennukset A2%	7802	Matkaliput A2%
3390	Muut liiketoiminnan muut tuotot	7822	Hotelli- ym. majoitus A2%
4000	Poltto- ja voiteluaineet YL%	7824	Hotelli- ym. Majoitus
4004	Poltto- ja voiteluaineet 0%	7850	Paikoituskulut YL%
4010	Korjaus ja huolto YL%	7854	Paikoituskulut
4014	Korjaus ja huolto 0%	7874	Kilometrikorvaukset
4030	Työkalut	7884	Päivärahat
4040	Renkaat YL%	8070	Ilmoitusmainonta YL%
4050	Autotarvikkeet YL%	8090	Internetmainonta YL%
4110	Yhteisövararahankinnat YL%	8100	Mainosteippaukset YL%
4117	YTH, siirto muihin menoryhmiin	8120	Mainosmateriaali ja tarvikkeet YL%
4452	Alihankinta 1 A2%	8130	Mainoslahjat ja palkinnot YL%
4490	Muut ulkopuoliset palvelut YL%	8140	Muut mainoskulut YL%
4494	Muut ulkopuoliset palvelut	8190	Asiakasviihde YL%
4500	Työntekijäpalkat (muku)	8192	Asiakasviihde A2%
4550	Lomapalkat ja -korvaukset (muku)	8230	Muut myynninedistämiskulut YL%
4610	TyEL-maksut (muku)	8232	Muut myynninedistämiskulut A2%

8234	Muut myynnin edistämiskulut
8250	Suhdetoimintakulut YL%
8251	Suhdetoimintakulut A1%
8254	Suhdetoimintakulut
8260	Kannatusilmoitukset ja -maksut YL%
8264	Kannatusilmoitukset ja -maksut
8380	Taloushallintopalvelut YL%
8384	Taloushallintopalvelut
8444	Viranomaismaksut
8454	Kirjat
8460	Lehdet YL%
8462	Lehdet A2%
8484	Jäsenmaksut
8490	Muu tiedonhankinta YL%
8500	Puhelin- ja datasiirtokulut YL%
8504	Puhelin- ja datasiirtokulut
8564	Rahaliikenteenkulut
8574	Pyöristyserot
8604	Muut vakuutukset
8620	Toimistotarvikkeet YL%
8624	Toimistotarvikkeet
8680	Muut hallintokulut YL%
8684	Muut hallintokulut
9170	Korkotuotot myyntisaamisista
9240	Palautettava yhteisö-/palautuskorko
9490	Korkokulut ostoveloista
9540	Verojen viivästysseuraamukset
9580	Takausprovisiot
9694	Muut rajoituskulut
9999	Tilikauden voitto

L Ä H E T T Ä J Ä Henkilökuljetus X Oy Kuljetustie 1 12345 Esimerkki		LASKU 123	
V A S T A A N O T T A J A Eskon esimerkki Oy Asiakkaankatu 1 1234 Esimerkki		Päivämäärä 31.10.2017	
TUOTE		YHTEENSÄ	
Henkilökuljetus			
15.10.2017	Menokuljetus:	Imatra, Suomi - Viipuri, Venäjä	
	Paluukuljetus:	Viipuri, Venäjä - Imatra, Suomi	4900,00
VEROTON YHTEENSÄ			4900,00
ALV 0 %			-
MAKSETTAVA			4900,00
Eräpäivä	10 pv netto	Y-tunnus	1234567-8
Pankki	IBAN FI12 3456 7890 1234 56	ALV.REK.	
	BIC KKKFIES	Matkanjärjestäjä 123/00/Mj	
Saajan tilinumero Mottagarens konto nummer		TILISIIRTO GIRERING	
IBAN FI12 3456 7890 1234 56			
Saaja Mottagare		Viesti Meddelande	
Henkilökuljetus X Oy			
Maksaja Betalar		Lasku 123	
Eskon esimerkki Oy			
Allekirjoitus Underskrift		Viitenro Ref. nr	
Tiliä nro Från konto nr		Eräpäivä Förf.dag	10.11.2017
		Euro	4900,00

LÄHETTÄJÄ Henkilökuljetus X Oy Kuljetustie 1 12345 Esimerkki		LASKU 1231 Päivämäärä 31.10.2017	
VASTAANOTTAJA Eskon esimerkki Oy Asiakkaankatu 1 1234 Esimerkki			
TUOTE		YHTEENSÄ	
Henkilökuljetus		Määrä	Hinta / Kpl
20.-21.10.2017	Messumatka Turkuun		
	Imatra - Turku	0,5	1530,00
	Turku - Imatra	0,5	1530,00 1530,00
	Hinta sis. Alv 10 %	139,09	
	Majoitus Hotelli Unelias		
	14 hlöä	14,0	76,50 1071,00
	Hinta sis. Alv. 24 %	32,25	
"Voittomarginaalijärjestelmä / matkatoimistot" (AVL 209 e § 1 mom. 16k.)			
ALV ERITTELY			
Alv 24 % 32,25			
Alv 10 % 139,09			
YHTEENSÄ 2601,00			
		MAKSETTAVA 2601,00	
Eräpäivä	10 pv netto	Y-tunnus	1234567-8
Pankki	IBAN FI12 3456 7890 1234 56	ALV.REK.	
	BIC KKKFIES	Matkanjärjestäjä 123/00/Mj	
Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer		IBAN FI12 3456 7890 1234 56	
Saaja Mottagare		Henkilökuljetus X Oy	
Maksaja Betalare		Eskon esimerkki Oy	
Allekirjoitus Underskrift		Lasku 1231	
Tilitä nro Från konto nr		Viitenro Ref. nr	Eräpäivä Förf.dag
		10.11.2017	Euro 2601,00